



Ahoj, drahý náš čitateľ,

Dnešná doba je zaujímavá tým, že aj keď v našich zemepisných šírkach nepoznáme negramotnosť, ľudia veľmi málo čítajú. Špeciálne mladí si oveľa radšej zapnú telku a informácie a zábavu získavajú z tohto pasívneho zdroja. Tento trend postihol aj náš časopis. V poslednom čase totiž jeho náklad neustále klesal. Minulé číslo však bolo zlomom: zmizlo do posledného kusu, už po dvoch týždňoch od tlače. Pomohol tomu aj festival Lumen, kde sa po našom časopise len tak zaprášilo. Vďaka teda aj za Tvoje modlitby, ktoré si za Dimenzie obetoval.

Dimenzie sme pred časom rozposlali do všetkých slovenských fár s výzvou na predplatenie. No čuduj sa svete, odozva bola minimálna. S minulým číslom sme rozbehli akciu ponúkajú časopisu osobne po farách a veru, naša námaha priniesla svoje ovocie. Zdá sa, že osobný kontakt na slovenských farách naozaj zaberá.

Na anketu o Nových dimenziách nám zatiaľ prišlo dosť málo odpovedí, jej vyhodnotenie preto zatiaľ odkladáme. Stále sa môžeš zapojiť - už vopred ďakujeme za všetky námety a postrehy.

Naša internetová stránka, ktorá obsahuje kompletne číslo Nových Dimenzií, nemá zatiaľ veľkú návštevnosť. O to viac nás však teší, že naše články sú pomerne často citované na kresťanskom portáli [www.christnet.sk](http://www.christnet.sk). Aj takýmto spôsobom môžeme teda prispieť k obsahu slovenského kresťanského internetu.

V júni našu redakciu opustil grafik Humor a špecialista na hudbu Peťo Motyčka. Prerušili štúdium a išli sa na rok pozrieť do Spojených štátov. Každopádne sa môžete tešiť na "krížom-krážom" spoza veľkej mláky. Rady redakcie našťastie rozšírili dvaja noví grafici: Milan a Janči, ktorí sa postarali o grafickú stránku tohto čísla Dimenzií.

Pevne veríme, drahý náš čitateľ, že nám ostaneš verný. Teší nás, že si si na nás našiel čas a prajem Ti za celú redakciu príjemné leto medzi kamarátmi, ale hlavne s tým najlepším Priateľom, ktorý Ťa nikdy nezradí.

Pozdravuje Ťa Tvoj priateľ



### **Nové dimenzie**

Kresťanský časopis pre univerzitnú mládež

**Vydavateľ:** Univerzitné Pastoračné Centrum  
bl. Jozefa Freinademetza, Bratislava

**Cenzor:** Milan Bubák SVD, M.A., M.P.S.

**Šéfredaktor:** Lucia Kubošová

**Redaktori:** Roman Tarina, Peter Pašuth, Peter  
Motyčka, Martina Fabiánová, Zdenka  
Marková, Jozef Šoltés, Evka Pecná

**Jazyková úprava:** Zdenka Marková

**Grafická úprava:** Milan Melicherčík, Ján  
Dandul

**WWW editor:** Jozef Šoltés

**Adresa redakcie:** Nové dimenzie,  
Univerzitné Pastoračné Centrum, Staré  
Grundy 36, 842 25 Bratislava

**Tel./fax:** 07/ 654 12 236, 0903/377 426,  
0905/564 017

**E-mail:** [dimenzie@pobox.sk](mailto:dimenzie@pobox.sk)

**WWW:** <http://www.dimenzie.sk>

**Tlač:** Vrábel, Dolný Kubín

Redakcia si vyhradzuje právo krátenia  
článkov.

Vyšlo s podporou MŠ SR.

## **Obsah**

úvodník

správy

**05** Náš názor

**06** Autorita

**07** Aktuálne: Púť radosti

fotoreportáž

**08** Lumen

na špiči

**10** Martin Dilong

téma čísla

**13** Hnutia v Cirkvi

**14** Opus Dei

**18** Focolare

**25** Spoločenstvo pri Dóme sv. Marina

krížom - krážom

**29** Tirana

zamyslenie

**32** Búrka v duši

pánska jazda

**34** Veda nespí - občas preháňa

vysokoškolači

**36** Kto sú Katarinkovia

divadlo

**37** Pozvánka na prázdniny

básničky

zelená stránka

**21** Príhovor Svätého Otca

**23** Anketa

recenzie

vtipy

infoservis

**NOVÝ NUNCIUS NA SLOVENSKU**

BRATISLAVA - Odovzdaním originálov poverovacích listín prezidentovi Rudolfovi Schusterovi sa 10. mája oficiálne ujal úradu apoštolský nuncius Svätej stolice na Slovensku arcibiskup Henryk Józef Nowacki. Vo funkcii vystriedal Luigiho Dossenu, ktorý ukončil svoju misiu na Slovensku v marci. Nowacki súčasne odovzdal prezidentovi list od Jána Pavla II. Listom Svätý Otec informoval R. Schustera o ukončení misie L. Dossenu.

Nowacki sa narodil 11. augusta 1946 v Gunzenhausene v Bavorsku. Za kňaza bol vysvätený 31. mája 1970. Po dosiahnutí doktorátu cirkevného práva vstúpil do diplomatických služieb Svätej stolice. Pracoval na nunciatúrach v Paraguaji a Angole, odkiaľ sa vrátil do Ríma, kde pôsobil 11 rokov v prvej sekcii Štátneho sekretariátu. Za apoštolského nuncia na Slovensku bol vymenovaný 8. februára a 19. marca bol vysvätený za arcibiskupa. Ovláda 7 jazykov - poľštinu (rodný jazyk), taliančinu, nemčinu, francúzštinu, ruštinu, španielčinu a portugalčinu, pričom rozumie po slovensky.

Apoštolský nuncius zastupuje hierarchii a veriacim danej krajiny hlavu katolíckej cirkvi, pápeža. V diplomatickej sfére reprezentuje Svätú stolicu ako štát na úrovni veľvyslanca.

**DOHODA O UZNÁVANÍ KRSTU MEDZI KATOLÍKMI A EVANJELIKMI**

BRATISLAVA - Slávnostný podpis Dohody o vzájomnom uznaní svätého krstu medzi katolíckou cirkvou a Evanjelickou cirkvou a. v. sa uskutočnil na Svätodušný pondelok 4. júna v kaplnke Prezidentského paláca. Dohoda je podľa generálneho biskupa Evanjelickej cirkvi a. v. Júliusa Fila znakom vzájomného uznania a rešpektu veriacich týchto dvoch cirkví. Mala by umožniť veriacemu bezproblémový prechod z jednej cirkvi do druhej s tým, že krst bude uznaný a bude platiť. Kaplnku Prezidentského paláca si predstavitelia oboch cirkví vybrali preto, že bola symbolicky vysvätená spoločne predstaviteľmi oboch cirkví a prezident Schuster s týmto návrhom súhlasil.

**SLOVENSKO MÁ PASTORAČNÝ A EVANJELIZAČNÝ PLÁN**

BRATISLAVA - „Predstavujeme vademecum katolíckej cirkvi,“ povedal pri príležitosti prezentácie Pastoračného a evanjelizačného plánu katolíckej cirkvi na Slovensku predseda jeho prípravnej komisie, košický pomocný biskup Bernard Bober. Za účasti apoštolského nuncia na Slovensku arcibiskupa Józefa Henryka Nowackého, predsedu Konferencie biskupov Slovenska (KBS) biskupa Františka Tondru a zástupcov médií ho predstavili vo štvrtok 24. mája v Bratislave.

Je to prvý dokument podobného druhu v našom štáte, určený na obdobie piatich rokov. „Ide len o odporúčací materiál,“ zdôraznil biskup Bober. „Teraz je potrebné dostať ho do terénu, aby neostal mŕtvym textom,“ pripomenul. Realizovať sa bude prostredníctvom biskupov, ktorí si zriadia vlastné tímy. „Slovensko by malo poznať svoje problémy a ťahať za jeden koniec,“ povedal B. Bober.

Pastoračný plán má šesť častí a 33 tém. Zahŕňa vzťah cirkvi a spoločnosti na Slovensku, vrátane sociálnych záležitostí, školstva, masmédií a hospodárskeho zabezpečenia cirkvi. V ďalšej kapitole špecifikuje úlohy kňazov, rehoľníkov a laikov. Osobitne rozoberá život vo farnosti, otázky rodiny a výchovy s dôrazom na pastoraáciu mládeže, ako aj prístup cirkvi k ľuďom bez viery, sektám, židom, moslimom a kresťanským cirkvám. Posledná časť patrí zvláštnym skupinám, ako sú národnostné menšiny, Rómovia, armáda a polícia, postihnutí, závislí, väzni, migranti a Slováci v zahraničí. Pri každom tematickom okruhu je najprv popísaná situácia, nasledujú ciele a odporúčania.

Pastoračný plán pripravovali od marca minulého roka. Podieľalo sa na ňom 50 odborníkov z pastoračnej praxe. Od marca tohto roka ho biskupi a ďalší záujemcovia pripomienkovali. Schválený bol 9. mája na poslednom plenárnom zasadnutí KBS. Vyšiel knižne v stostranovej publikácii vo Vydavateľstve Michala Vaška v Prešove.

**SLOVENSKO JEDINOU EURÓPSKOU KRAJINOU S JOGOU V ŠKOLÁCH**

BRATISLAVA - Slovensko ako jediná európska krajina zavedie od septembra do vzdelávacieho procesu ako nepovinný školský predmet jogové cvičenia. „Ubezpečujem rodičov, že sa zavedením jogy nemajú čoho obávať. Cieľom cvičení je prispieť k upevneniu zdravia a nie sú spojené s nijakým náboženstvom,“ povedal minister školstva Milan Ftáčnik, ktorý je tiež jogínom. Projekt zavedenia telesných, dychových a relaxačných jogových cvičení do slovenských škôl pod názvom R.A.S.T. schválilo ministerstvo školstva v januári 2000. Proti nemu sa však ostro postavila Konferencia biskupov Slovenska (KBS) a Evanjelická a. v. cirkev. Zavedenie jogy do škôl iniciovala Spoločnosť Joga v dennom živote, ktorá je ministerstvom školstva akreditovaná ako vzdelávacia inštitúcia. Tá svoju iniciatívu zdôvodnila tým, že ju o to požiadalo množstvo rodičov a učiteľov. Joga sa v Európe prednáša ešte v Maďarsku na budapeštianskej univerzite, ale iba v podobe kurzov. Podľa predstaviteľov Spoločnosti Joga v dennom živote joga nie je v rozpore s katolíckym kresťanským náboženstvom, pretože ju ešte v roku 1986 vatikánska kongregácia pre vieroučné záležitosti zaradila medzi techniky, ktoré katolícky kresťan môže využívať vo svojej duchovnej praxi.

**KAMPAŇ PROTI POZERANIU TELEVÍZIE**

BRATISLAVA - Naučiť deti nepozerať sa stále na televíznu obrazovku chce kampaň - Vypni telku - zapni seba! Pripravilo ju hnutie eRko. Deti, ktoré sa do nej zapojili, mali počas posledného májového týždňa nahradiť sledovanie televízie inými voľnočasovými aktivitami. Pracovníci eRka pripravili materiály, ktoré im mali pomôcť objaviť príjemné alternatívy k času pasívne strávenému pred obrazovkou. Patril medzi ne leták s vysvetľujúcim textom, večernou modlitbou a priestorom na zapisovanie zážitkov. Priamo na televízor alebo na stenu si deti mohli nalepiť špeciálny plagát, ktorý im ich predsavzatie mal pripomínať. Rodičom a vedúcim detských skupiniek bola určená zbierka podnetov na hry. Organizátori kampane sa rozhodli takýmto spôsobom upozorniť rodičov a širokú verejnosť na negatívne vplyvy nadmerného sledovania televízie deťmi.

**CIRKEV : Zákon o financovaní cirkví je už vypracovaný**

BRATISLAVA - Ministerstvo kultúry SR už vypracovalo nový zákon o finančnom zabezpečení niektorých činností cirkví a náboženských spoločností. Zákon, ktorý vznikol aj v spolupráci s predstaviteľmi cirkví a náboženských spoločností, bude v najbližšom čase predložený na medzirezortné pripomienkové konanie. Návrh zákona sa týka len tých prostriedkov zo štátneho rozpočtu, ktoré dostávajú cirkvi a náboženské spoločnosti cez kapitolu ministerstva kultúry. Prakticky ide o platy duchovných, odvody do fondov a príspevok na prevádzku a platy obmedzeného počtu prevádzkových pracovníkov biskupských úradov, resp. ústredí cirkví. Podstata návrhu zákona spočíva v tom, že sa ním stanovia jasné a transparentné kritériá počtu duchovných, ktorí budú mať nárok na príspevok zo štátneho rozpočtu na základe počtu veriacych, pričom sa zostavil návrh veľkostnej kategorizácie cirkví a náboženských spoločností. Od možnosti financovania prostredníctvom cirkevnej dane, resp. cirkevného príspevku, sa upustilo. Na základe návrhu zákona cirkev, ktorá má viac ako 2,5 milióna veriacych, by mala mať štátom plateného jedného duchovného na 1450 veriacych. Cirkev s počtom veriacych milión až 2,5 milióna by mala mať jedného duchovného na 1 250 veriacych, cirkev s počtom 300 tisíc až milión jedného duchovného na 900 veriacych, cirkev so 100 až 300 tisíc veriacych jedného duchovného na 550 veriacych, cirkev s počtom veriacych 50 až 100 tisíc jedného duchovného na 400 veriacych. Cirkvám s menej ako 50 tisíc veriacych by mal štát platiť maximálne jedného duchovného na 250 veriacych. Cirkvi môžu mať aj vyšší počet duchovných, ale finančné prostriedky na ich platy by si museli zabezpečiť z iných zdrojov. V návrhu zákona sa zohľadňuje skutočnosť, že čím je cirkev menšia, tým viac sú jej veriaci rozptýlení po území štátu, a preto potrebuje väčší počet duchovných. Priemerný plat duchovného by mal byť dvojnásobok minimálnej mzdy - teda 8800 korún. Na základe výsledkov z posledného sčítania ľudu v roku 1991 by mal štát prispieť pri maximálnom počte duchovných a prevádzkových pracovníkov na cirkvi sumou 575 miliónov korún ročne. Na Slovensku pôsobí 15 registrovaných cirkví a náboženských spoločností. Najväčšou cirkvou je rímsko-katolícka cirkev, ku ktorej sa pri sčítaní v roku 1991 prihlásilo 3 200 000 občanov. Nasleduje grécko-katolícka s počtom veriacych 179 tisíc, evanjelická 326 tisíc, reformovaná kresťanská vyše 82 tisíc a pravoslávna vyše 34 tisíc veriacych. Ostatné cirkvi a náboženské spoločnosti majú od niekoľko sto do niekoľko tisíc stúpencov.

**BISKUPI ROKOVALI O EKOLÓGI**

BRATISLAVA - Biskupi z celej Európy sa v máji stretli v Badíne pri Banskej Bystrici na štvordňovej konferencii Kresťanský životný štýl a udržateľný rozvoj. Išlo o tretie podujatie tohto druhu, ktoré vyjadruje snahu katolíckej cirkvi v Európe prispieť k riešeniu otázok životného prostredia. Podľa Tlačovej kancelárie KBS si Európsky parlament uvedomuje, že v cirkvi ako najväčšej organizácii v Európe má významného partnera.

**Náš názor:**

Keď sa 22. januára uskutočnilo stretnutie slovenských biskupov s vydavateľmi a redaktormi katolíckych časopisov a z nášho časopisu nikoho nepozvali, tak nás to viacerých v redakcii zamrzelo. Preto sme sa rozhodli osloviť všetkých našich otcov biskupov a zasielať im náš časopis. Zareagoval jediný z nich - predseda KBS otec biskup František Tondra. Vo svojom liste nám okrem svojho požehnanja zdôraznil zodpovednosť k pravde bez ohľadu na popularitu, a tiež vernosť Cirkvi a jej Magistériu. Aj týmto chceme ubezpečiť otca biskupa, že Nové Dimenzie tomuto odkazu boli a naďalej zostávajú verné. Lenže čo z toho, keď na Svetový deň spoločenských komunikačných prostriedkov, ktorý pripadol na slávnosť Nanebovstúpenia Pána - dňa 25. mája, zorganizovala KBS stretnutie novinárov a pracovníkov ostatných médií s biskupmi najprv na sv. omši a potom v centre Quo Vadis (kde novinárom predstavili dokument Etika v spoločenskej komunikácii a posolstvo Jána Pavla II. k Svetovému dňu spoločenských komunikačných prostriedkov a tiež tu bol verejne predstavený nový apoštolský nuncius na Slovensku arcibiskup Mons. Nowacki), no do redakcie Nových Dimenzií ani do redakcie televízneho Študentského univerzitného magazínu ŠUM-u, ktorý tiež vzniká v Univerzitnom pastoračnom centre, žiadna pozvánka nedorazila. A to napriek tomu, že my by sme určite našim čitateľom informácie o vzťahoch masmédií a Cirkvi radi sprostredkovali. Dokonca na tomto mieste mal v pravidelnej rubrike Tri otázky pre... odpovedať práve nový apoštolský nuncius. Možno nabudúce... Kde však máme hľadať príčinu tohto nedopatia?! Nevieme si predstaviť, že by predstaviteľom našej Cirkvi nezáležalo na našich čitateľoch (sú nimi mladí ľudia a univerzitní študenti), že by sa im nepozdávala kvalita nášho časopisu (ak ho čítali), že by sa im kvalita našich redaktorov zdala nepostačujúca (naši redaktori - študenti žurnalistiky - sa stihajú okrem školy a Nových dimenzií aj úspešne profesionálne etablovať v našich denníkoch, rádiách či tlačových agentúrach), či nebudaj, že by mali pochybnosti o našom obsahu (vychádzame už štvrtý rok s cirkevným schválením a naším cenzorom je P. Milan Bubák). Rovnaké stretnutie pre novinárov pripravili aj vo Vatikáne. Na ňom hovorca Svätej stolice Joaquim Navaro Valls poznamenal, že novinári akreditovaní vo Vatikáne sú o mnohých záležitostiach informovaní skôr, ako biskupi krajín, ktorých sa to týka. Kto pozná vynikajúcu úroveň informačných služieb, ktoré Svätá stolica poskytuje akreditovaným pracovníkom médií (počas Svetového dňa mládeže sme ich využívali aj my), iste veľmi dobre pochopí, do ktorej časti informačného reťazca hovorca mieril. Veríme, že sa čoskoro aj vďaka Rade pre spoločenské oznamovacie prostriedky KBS zlepši situácia aj u nás. Dúfame, že sa to prejaví aj v pozornosti venovanej univerzitným médiám. Pre začiatok sa z našej strany budeme o ňu uchádzať jedným výtlakom Nových dimenzií zasielaným na adresu Rady, počínajúc týmto číslom (aj s príhovorom, ktorý ste práve dočítali).

redakcia Nových Dimenzií

P. S.: Problematike vzťahov médií a Cirkvi budeme v niektorom z nasledujúcich čísel venovať Tému čísla.

AKTUÁLNE...

## PÚŤ RADOSTI

**Ak túžiš prijať dar uzdravenia, nasýtenia, lásky, zapoj sa do VEĽKEJ PÚŤE RADOSTI, ktorá sa bude konať 26.- 30. júla 2001.**

Posledná Púť radosti sa koncom apríla konala vo Vysokej nad Uhom na tému Volanie lásky. Toto jarné stretnutie mládeže viedol o. Pavol Hudák, duchovný správca UPC v Košiciach, a zúčastnilo sa ho asi 350 mladých - hladných po láske, odpustení, spoločenstve, čistých vzťahoch, vnútornej kráse.

„Lásku spoznávame cez kríž, prijatý ako obeta (nie ľarcha). V ňom nachádzame silu pre svoj každodenný život. Boh nás neustále volá, túži po nás. Má nás veľmi rád a nikdy nás nenechá samých, je stále s nami. Boh dopustí, ale nikdy neopúšťa. Každá udalosť, každý krok v mojom živote mali veľký význam... Ak máme problém, ak máme kríž, sme ním my sami. Ak však máme Boha v srdci, nemáme problém... Každého jedného z nás Boh veľmi dobre pozná. Každého jedného z nás chce urobiť šťastným. Potrebujeme do svojho srdca naplniť prijatú Božiu lásku - ako Svetlo, Pokoj. Boh je Pánom našich srdiec... Cesta kríža je cestou slobody, radosti, šťastia. Preto dať mu všetko, úplne sa mu odovzdať - to je cesta lásky.“

Toľko z prednášky P. Hudáka, po ktorej sa mladí v skupinách spoločne zamýšľali nad otázkami: *Ako sa prihovára láska? a Ako budovať vzťah lásky?*

Obeta pre lásku prináša hojné ovocie.

16-ročná Anka Kolesárová obetovala svoj život pri obrane panenskej čistoty a táto jej obeta zapálila sviecu v srdciach mladých. Prichádzajú ich sem stovky, aby nachádzali silu pre budovanie čistého vzťahu, uzdravenie svojich zranení, aby si vyprosili dobrého životného partnera či dar povolania...

Povolanie je, keď človek nájde pokoj vo svojom poslaní... A práve na tému povolania či *Ako si voliť v láske* sa prišiel s účastníkmi stretnutia porozprávať hosť - vdp. Peter Brodek, spirituál kňazského seminára v Nitre. Jeho poslanstvo znie: „Milovať čistotu srdca, lebo v nej je náš pokoj, naša radosť. V čistom srdci prebýva Boh.“

Bližšie informácie o ďalších ročníkoch

Púte radosti:

UPC, Alžbetina 14, 040 01 KOŠICE;  
tel./fax. 095 (od 1. 7. je predvoľba 055)/62 55 953

Prihlášky nájdete aj v bratislavskom UPC,  
Staré Grunty 36, 842 25 BRATISLAVA;  
tel.: 07 (od 1. 7. je predvoľba 02)/65 41 22 36

JANA ZAJDELOVÁ

### VATIKÁNSKY LEKÁR: PÁPEŽ JE ZDRAVÝ

RÍM - Pápež Ján Pavol II., ktorý oslávil 81. narodeniny, je podľa názoru svojich lekárov zdravý, odhliadnuc od neurologického problému, ktorý sa prejavuje trasením jeho ruky. Pier Paolo Visentin, ktorý je od roku 1981 zodpovedný za akútne prípady vo Vatikáne pre Corriere della Sera vyhlásil, že pápež je taký vyčerpaný, ako by bol každý človek v tomto veku pri porovnateľnom pracovnom zaťažení. Vinsentin ďalej vyhlásil, že keby bol pápež vážne chorý, nevydržal by namáhavé ceremónie. „Odhliadnuc od spomenutého neurologického problému, je pápež zdravý človek, nemal nikdy vážnu chorobu.“ Lekár ďalej povedal, že Ján Pavol II. sa počas Svätého roka nešetril. „Pápež spal väčšinou len niekoľko hodín, a predsa bol sviežejší ako my!“

Svätý Otec stále dodržiava svoj pracovný režim a bude naďalej cestovať. V tomto roku pociestuje ešte 25. septembra do Arménska. Podľa výpovede hovorca Svätej stolice Navarro-Vallsa má pápež ďalej v pláne cestu na Svetové dni mládeže v Toronte v roku 2002 a plánuje aj cesty do Bulharska a Kazachstanu

### KAROL WOJTYLA PREKLADATEĽOM SOVIETSKEJ ARMÁDY

RÍM - V talianskych médiách sa objavila doteraz málo známa podrobnosť zo života pápeža Jána Pavla II. Katolícky týždenník Famiglia Cristiana vystopoval v Rusku dnes 85-ročného bývalého dôstojníka sovietskej armády, ktorý po oslobodení Krakova od nemeckej okupácie angažoval vtedajšieho seminaristu Karola Wojtylu do služby pre Červenú armádu, a je celkom pravdepodobné, že mu tým zachránil život.

V občianskom povolaní profesor histórie Vasilij Sirotenko našiel Karola Wojtylu v januári roku 1945 spolu s ďalšími 17 tajnými seminaristami v kameňolome továrne Solvay v Krakove, kde pracovali ako jednoduchí robotníci. Sirotenko, ktorý mal záľubu v latinskej literatúre a knihách o Rímskej ríši, si všimol na jazyky talentovaného seminaristu Wojtylu, nedodržel Stalinove príkazy a zamestnal ho ako pomocného prekladateľa a sprievodcu po meste. Krakovskí seminaristi mali byť vlastne deportovaní na Sibír.

Sám Sirotenko bol v roku 1953 kvôli svojim postojom historika obžalovaný, ale nebol odsúdený, pretože Stalin krátko na to zomrel. K jeho 85. narodeninám

6. marca 2001 dostal penzionovaný historik blahoželanie z Ríma, ktoré podpísal Ján Pavol II.

### BAVORSKO PLÁNUJE ŽALOVAŤ HOLANDSKO PRE EUTANÁZIU

MNÍCHOV - Bavorská vláda plánuje právne kroky proti holandskému zákonu o eutanázii. „Slobodný štát Bavorsko v súčasnosti preveruje, či je možné predložiť túto vec na Európsky súdny dvor,“ vyhlásil bavorský premiér Edmund Stoiber v Mníchove a zdôraznil: „Vynára sa tu otázka, do akej miery tento zákon porušuje Základnú chartu ľudských práv EÚ. Je tu nebezpečenstvo, že smrtonosné tabletky distribuované v Holandsku, by sa mohli ponúkať aj v Nemecku. Preto naše opatrenia nie sú namierené proti Holandsku, ale treba ich chápať v záujme našich pozícií.“

**VATIKÁN EXKOMUNIKOVAL ARCIBISKUPA**

RÍM - "S veľkou ľútosťou sme sa dozvedeli o čine arcibiskupa Emmanuela Milinga," povedal 28. mája hovorca Vatikánu Joaquín Navarro-Valls. "Účasťou na verejnom hromadnom obrade sobáša Moonovej sekty sa de facto sám vylúčil z katolíckej cirkvi a spôsobil vážnu ranu spoločenstvu s Cirkvou, ktoré musia prejavovať najmä biskupi. Preto ho nemožno považovať za biskupa katolíckej cirkvi a veriacich vyzývame, aby vyvodili dôsledky z jeho správania a konania..."

Arcibiskup Emmanuel Milingo (71) zo Zambie sa 27. mája v New Yorku v hoteli Hilton oženil so Sung Ryae Annou Soon (43), kórejskou fyzičkou. Nevestu mu vybral Sun Myung Moon týždeň predtým a zosobášil ho v hromadnom sobáši. Novomanželia sa plánujú presťahovať do Afriky. Milingo sa stal arcibiskupom Lusaky v Zambii vo veku 39 rokov. V roku 1983 bol povolaný do Ríma pre obvinenia z nesprávneho používania exorcizmu. Potom ho poverili funkciou v Pápežskej rade pre pastoračnú starostlivosť o presťahovalcov a cestujúcich. Arcibiskup však trávil svoj čas organizovaním exorcizmov a liečením v Taliansku. Nedávno mu kardinál Carlo Maria Martini a kardinál Camillo Ruini túto činnosť v chrámoch svojich diecéz zakázali. Výsledkom bolo, že svoje obrady začal prevádzať v hotelových halách. V roku 1999 bol odvolaný z postu v Pápežskej rade. V novembri 2000 vydal Vatikán presné smernice s cieľom zabrániť nekompetentnému exorcizmu a liečeniu.

**CIRKEV PROTI VZÝVANIU FUTBALOVÝCH BOHOV**

MNÍCHOV - Do boja proti vzývaniu futbalových či iných športových "bohov" sa pustila katolícka cirkev v Bavorsku. Počas futbalovej horúčky pred májovým finále Ligy majstrov medzi Bayernom Mníchov a Valenciou (1:1 po predĺžení, 4:3 na pokutové kopy) nabádala fanúšikov, funkcionárov, hráčov a novinárov, aby nezneužívali Božie meno. "Reči o futbalovom bohu sa musia skončiť," uviedol v Mníchove prelát Karl-Heinz Summerer, ktorý je v Bavorsku už 30 rokov cirkevným splnomocnencom pre šport a cirkev. "Futbal je síce krásna vec, ktorá nadchne, ale podobné zaprisahania odporujú prvému prikázaniu v desatore - Nebudeš mať iného Boha okrem mňa - a sú neprimerané," povedal Summerer. "Od dnes neverím vo futbalového boha," uviedol pre médiá manažér bundesligového klubu Schalke 04 Rudi Assauer, keď jeho tím v poslednom kole nemeckej bundesligy prišiel o majstrovský titul, ktorý v neuveriteľnom dramatickom boji získal Bayern. "Boh musí byť Bavor," oslavoval zase mníchovský denník Abendzeitung ďalší titul pre bavorský klub. Pred finále Ligy majstrov potom Pána vzyva denník Bild, aby v tradičnom bavorskom odeve prial Bayernu: "Futbalový bože, natiahni si kožené nohavice!"

**SVETOVÝ ZVÄZ LEKÁROV ODMIETA EUTANÁZIU**

RÍM - Svetový zväz lekárov odmieta uzákonenie aktívnej pomoci pri umieraní podľa holandského vzoru. Jeho grémium schválilo vo francúzskom Divonne-Les-Bains výzvu pre lekárov celého sveta, aby sa nezúčastňovali na opatreniach eutanázie, ani keď to dovoľujú národné zákony. "Eutanázia je v protiklade so základnými etickými princípmi lekárskej praxe," hovorí sa vo vyhlásení, proti ktorému hlasoval iba holandský zástupca.

Z TK KBS a vlastných zdrojov pripravil pp

**SAUDSKÁ ARÁBIA ZAKAZUJE POKÉMONOV**

RIJÁD - Saudská Arábia zakázala dovoz a vlastníctvo pokémonov. Riaditeľ ministerstva obchodu Mohamed al-Harbi vyhlásil, že sa otvorili špeciálne jednotky, ktoré zo všetkých obchodov sťahujú hry a filmy s pokémonmi a ničia ich. Príslušná fatva - islamský súdny výrok - prišla na ministerstvo v polovici apríla. V marci odsúdil veľký mufti tejto krajiny šejk Abdelasis Ben Abdallah pokémonov ako „židovskú propagandu“. Povedal, že okrem toho koncepcia tejto japonskej hry zodpovedá evolučnej teórii Darwina o prirodzenom výbere. Túto náuku islam odmieta. Šejk, ako najvyššia náboženská autorita arabskej krajiny, dal túto hru na jednu úroveň s hazardnými hrami, ktoré sú podľa islamu zakázané.

**NOVÉHO NUNCIA MAJÚ AJ V ČECHÁCH**

PRAHA - Novým apoštolským nunciom v Českej republike sa stal arcibiskup Erwin Ender.

Nemecký vatikánsky diplomat doteraz zastupoval Svätú stolicu v troch pobaltských republikách - Litve, Lotyšsku a Estónsku a mal sídlo vo Vilniuse, hlavnom meste Litvy. V Prahe sa stáva nástupcom arcibiskupa Giovanniho Coppu, ktorý dosiahol dôchodkový vek 75 rokov. Arcibiskup Erwin Ender sa narodil roku 1937 v Sliezsku a bol vysvätený za kňaza v roku 1965 pre diecézu Münster v Nemecku. Potom zastupoval Svätú stolicu v Sudáne a pripravoval tu senačnú návštevu pápeža v roku 1993. Opakovane verejne poukazoval na útoky a diskrimináciu voči kresťanom a Cirkvi v tejto africkej krajine. Do diplomatických služieb Vatikánu vstúpil v roku 1970. Mnohé roky viedol nemecké oddelenie Štátneho sekretariátu. V tom čase sprevádzal pápeža Jána Pavla II. na šiestich pastoračných cestách do Nemecka, Rakúska, Švajčiarska a Lichtenštajnska.

**LURDY - EURÓPSKE PŮTNICKÉ MIESTO MLADÝCH**

LURDY - Biskup Lúrd Jacques Perrier vyzval cirkevných predstaviteľov a mladých, aby viac objavovali francúzsku mariánsku svätýňu Lurdy (Lourdes) ako centrum stále mocnejšieho hnutia obnovy viery mladých ľudí. V rozhovore pre Kathpress biskup povedal, že dnes sa Lurdy pre mnohých mladých ľudí Európy - medzi nimi aj pre nemalo nekatolíkov - stali duchovným centrom ako Taizé. „Lurdy sú pre týchto mladých miestom, kde sú hlboko zasiahnutí dojmom toľkých modliacich sa ľudí z celého sveta, krásou liturgie, tichom novej, len pre modliacich sa otvorenej kaplnky,“ povedal biskup. Konajú sa tu tiež veľké ekumenické a medzináboženské konferencie ako súčasť dialógu medzi vyznaniami a náboženstvami, v rámci tohtoročných osláv jubilea - 100 rokov posviacky Baziliky sv. ruženca v Lurdách, ktorú postavil v rokoch 1898-1901 slávny architekt Leopold Hardy. Každý rok prichádza do Lúrd viac ako 100 000 mladých, najmä z Francúzska, Írska a Veľkej Británie. Pre mladých ľudí, ktorí by chceli zmeniť svoj život a zanechať traumatické skúsenosti s drogami a sexuálnou závislosťou, vyvinul francúzsky teológ a duchovný pastier mladých P. Yves Chalvet Liturgiu obnovy krstu („Liturgiu vody“), ktorá sa teší veľkému úspechu. „Ide o nové narodenie sa s Ježišom Kristom, hovorí Chalvet. "Mladí prežijú kúpeľ vo vode lurdského prameňa ako očistenie svojich zranení.“



Albino Montisci - gospelový Eros Ramazzoti sa prejavil svojím talianskym temperamentom. Ponúkol dávku melodickej hudby. Smolu (alebo žeby šťastie?) mal len v tom, že počas jeho vystúpenia hrali slovenskí hokejisti nevydarený zápas so Švédskom, a tak ho počúvali hlavne dievčatá.



Nekompromisný Rišo Čanaky nám predviedol, že Boha treba naozaj chváliť celým svojím srdcom.



O tom, že LUMEN nie je len o speve a hudbe nás v piatok večer presvedčili tanečníci z divadla ATak. Predstavili sa ukážkami zo svojich jednotlivých vystúpení.



Starých dobrých Kapucínov sme mali možnosť tento rok počuť len v kostole. Z ich od srdca znejúcich piesní bolo cítiť aj ich vnútornú vyzretosť.



Stephen Mark Pasch vystúpil v piatok za hosťovania kapely Tree Crosses a v sobotu vystúpila kapela Tree Crosses so Stephenom M. Paschom. Každopádne sme mali možnosť počuť kvalitnú rokovú muziku.



Zvolenská kapela Credo ukázala, že sú špecialistami na robenie kvalitnej šou na pódii. Popri starom repertoári nechýbalo ani množstvo novej produkcie, ktorej však už dosť chýbala dravosť piesní prvého albumu.



V súčasnosti asi najväčšia hviezda slovenského gospelu - košická kapela Tretí deň. Svojími presvedčivými chválami vedia postaviť k radostnému Aleluja hádam každého poslucháča.



Tento rok sa atlanťáčka Mária Podhradská predstavila ako sólistka so svojim novým projektom. Na husliach jej to išlo rovanko dobre ako so spevom.



Sašo Kamil Mikulčík uvádza ďalšie číslo programu. Niekedy som až rozmýšľal, či na Lumene nie sú lepší moderátori ako interpreti.





Martin Dilong

# „Pekný vzťah je dar“



**Martina Dilonga (1973) poznám už skoro desať rokov. Keď som ho prvýkrát stretol na duchovných cvičeniach na Orave zaujal ma svojím idealizmom. Zdalo sa mi dokonca, že je dosť naivný. Práve sa chystal na Právnickú fakultu UK do Bratislavy a mal o tom svojské predstavy. Myslel som si, že ho naše veľkomesto zmení. V niečom sa zmenil, ale myslím si, že najmä k lepšiemu. A je skutočne príkladom, ktorý ťahá mnohých.**

**Začnime твоjím priezviskom. Máš niečo spoločné s básnikom katolíckej moderny Rudolfom Dilongom?**

Mám s ním spoločného dosť veľa. Je to môj vzdialený príbuzný z otcovej strany. Narodil sa v Trstenej na Orave, tak isto ako môj otec. Pokiaľ si dobre pamätám, jeho otec s otcom môjho dedka boli bratrance. Do konca svojho života si písal s otcovou sestrou a chcel, aby sme ho volali strýko. Zomrel v roku 1986 v Pittsburgu. Slovenská verejnosť sa až po roku 1989 dozvedela o tom, že napísal viac ako 100 diel. Som mu vďačný za to, že bol kňaz, básnik, spisovateľ a človek, ktorý mal svoj názor na veci. Mal veľmi ťažké detstvo, bol sirotou, ale napriek tomu nezanevrel na ľudí a v tom by mohol dnešných spisovateľov a básnikov inšpirovať.

**Aké máš spomienky na detstvo na Orave?**

Mal som veľmi pekné detstvo, hoci niekedy možno náročné. Pamätám si na mamu, ako veľa rozprávok mi prečítala. Otec mi čítal Bibliu a vozil ma na koníkov, na chrbte. Mám aj veľmi dobrych starých rodičov z oboch strán. Myslím si, že pre deti je veľmi dôležité, aby mali svoje dospelé vzory, ľudí, ktorí majú na nich čas. Fascinovala ma aj oravská príroda. Rád som chodil na ryby, na hríby. Zásluhou môjho strýka som sa zoznámil s poštovými holubmi. Koníček, ktorému som doteraz verný. Minulý rok som dosiahol s poštovými holubmi najväčšie úspechy. Moja holubica vyhrala. Takmer 600 km preletela prvá. Počas gymnaziálnych štúdií som sa viac zoznámil s vierou. Začal som chodiť na prvé stretnutia so spolužiakmi. Niektorí z nášho stretnutia sa stali kňazmi. Boli to začiatky môjho hlbšieho vzťahu s Bohom cez Sväté písmo. Uvedomil som si, že je na mne, aby som veril v Boha, čerpal z Biblie a konal dobro. Veľmi mi v tom pomohol hlavne môj dlhoročný spovedník páter Edmund Peter Bárdoš. Jemu môžem veľmi ďakovať za to, čím som.

**Čím ťa prťahovalo štúdium práva?**

Rozmýšľal som, že ako právnik môžem pomôcť mnohým ľuďom. A byť tak užitočným. Veľakrát človek počuje, že právnici sú ľudia, ktorí ostatných zdierajú alebo myslia iba na seba. Myslím si, že to tak nie je. Záleží len na človeku.

**Ako vyzerali tvoje prvé mesiace v Bratislave?  
Necítil si sa tu cudzí?**

Bol to pre mňa šok. Bolo to dosť náročné. Nové prostredie. Nové veci v škole, na internáte. Nebolo mi to úplne jedno. Opití ľudia na izbe. (To tam nedávaj. Smiech.) Myslím, že to bol dobrý šok, ono sa to hodí, veď život je zmena. Prvý polrok na práve bol veľmi ťažký.

**Začal si chodiť na stretká právnikov aj  
v Bratislave. Postupne si sa stal takým vodcom,  
animátorom...**

Myslím si, že pre mladého človeka je veľmi dôležité, aby nezostal sám. Keď som prišiel na právo, povedal som si, budem chodiť na stretko, budem sa učiť a modliť. Niekedy si treba naplánovať dve-tri veci a tých sa držať. Hneď v prvý deň na práve som sa stretol s jednou mladou katolíčkou, ktorá sa dozvedela od istého kňaza, že som tu. Prišla za mnou na izbu, na intrák. Moji spolubývatelia sa smiali, že som tu prvý deň a už som si nabalil dievča. Ale vôbec to tak nebolo. Prišla, lebo vedela, že som veriaci. Porozprávali sme sa a spoznali sme viac kamarátov v prvom ročníku a mali sme stretko právnikov.

**Aj svoju budúcu manželku si spoznal, keď si raz  
išiel „lanárit“ mladých právnikov na stretko...**

Bol som druhák a ešte s jedným kamarátom sme si povedali, treba ísť, prváci majú prednášky... V prestávke jednej prednášky sme študentom povedali, že máme stretká, na ktorých si rozprávame o Pánu Bohu, modlíme sa, pomáhame si. A ako poslednú vetu som povedal, že sme katolíci. Z obrovskej sály so štyristo študentami za mnou prišla iba Lubica. Tak som sa prvýkrát stretol so svojou manželkou. Keď nás počúvala, myslela si, že sme jehovisti. Až keď sme povedali, že sme katolíci, úplne ju to prebralo.

**Ako to bolo so  
sľubom čistoty, ktorý si  
odovzdal do rúk  
Svätého Otca?**

Bola to veľmi dobrá iniciatíva. Prišiel s ňou páter Lacko Csontos SJ v roku 1995 ako dar mladých zo Slovenska Svätému Otcovi pri jeho návšteve u nás. Mne osobne dal tento

sľub veľmi veľa. Táto otázka mi bola jasná. Ak chcem mať dobré manželstvo, zachovanie čistoty je jedna zo základných vecí. Tento istý sľub zložila aj moja manželka v tom istom čase ako aj ja. Vtedy sme spolu ešte nechodili.

**Ako zástupca Slovenska na Svetovom stretnutí  
mládeže so Svätým Otcom v Paríži v roku 1997 si  
potom pápežovi odovzdal dar 150 mladých  
Slovákov, ktorí sa rozhodli pre sexuálnu  
zdržanlivosť až do manželstva. Aké máš osobné  
dojmy zo stretnutia s pápežom?**

Cítil som, že je to človek, ktorý má veľmi rád mladých ľudí, ktorému na nich záleží. Nájde si pre nich čas a pochopenie. Dar mládeže zo Slovenska ho vtedy veľmi potešil.

**A čo tvoje manželstvo?**

Neviem, či sa dá merať úspešnosť manželstva. Ale faktom je, že pre mňa osobne je vzťah medzi mnou a Ľubkou niečo veľmi pekné. A nazaj každému zo srdca prajem, aby mohol prežívať pekný vzťah.

**Aká je podľa teba dobrá príprava na  
manželstvo. Čo sa osvedčilo vám?**

Nám sa veľmi dobre osvedčila vzájomná komunikácia, otvorenosť. Keď sme mali nejaký problém, tak sme si to hneď povedali. Nie vždy to ide rýchlo, ale treba hľadať k sebe cesty. Vzájomná pomoc vo veciach, v ktorých je ten druhý slabší, prijatie toho druhého možno v ťažších situáciách, vo veciach, v ktorých je zranený. Dobrý vzťah je darom a treba sa zaň modliť a niečo preň robiť. Veľmi dôležité pre mladých ešte pred vstupom do manželstva je, aby sa zaujímali o prirodzené metódy plánovania rodičov-



Zástupcovia Slovenska na Svetovom stretnutí mládeže, Paríž 1997

stva. Aby neboli nútení používať rôzne anti-koncepčné metódy, lebo tie podľa mňa môžu veľmi ochudobniť vzťah.

**Tu sa dostávame k tomu, čo je o tebe známe. Si jedným zo zakladajúcich členov Spoločenstva života. Prečo sa venuješ ochrane života?**

Venujem sa jej preto, lebo som presvedčený, že sú skupiny ľudí, ktorým nie sú zaručené ľudské práva, najmä právo na život. Nechcem len kritizovať, chcem aj pomôcť. Veľakrát je dôležitý ľudský prístup. Pomôcť tým, ktorí to potrebujú.

**Ako vzniklo Spoločenstvo života?**

Vzniklo ako spoločná iniciatíva eRka, Domky, Hnutia kresťanských spoločenstiev mládeže a KDMS v roku 1995. Táto iniciatíva chcela upozorniť na otázky súvisiace s ochranou života. Na deň ľudských práv, 10. decembra, sme na Hviezdoslavovom námestí v Bratislave zorganizovali prvý sviečkový míting za počaté deti. Prišlo viac ako 300 ľudí. Neskôr sme sa traja asi pol roka modlili. Na jeseň v roku 1998 vzniklo prvé stretnutie Spoločenstva života.

**Od roku 1999, od zaregistrovania občianskeho združenia Spoločenstva života, si jeho prezidentom. Povedz nám niečo o spolku, ktorý niektorí považujú za taký zvláštny alebo za spolok exotov?**

Exotov? To som ešte nikdy nepočul. (Smiech.) Spoločenstvo života je občianske združenie, ktoré sa snaží podporovať úctu ku každému ľudskému životu od jeho počatia po prirodzenú smrť. Solidaritu, vzájomnú pomoc medzi ľuďmi. Chceme dávať mladým ľuďom aspoň v obmedzenom rozsahu a množstve kvalitné a dobré informácie. Robíme prednášky a kurzy pre mladých ľudí, odborné konferencie, benefičné koncerty na pomoc azylovým domom pre matky i hospicom, vydávame časopis. V roku 1999 sme vyhlásili Deklaráciu práv počateho

dieťaťa, ktorú osobne s radosťou prevzal aj Svätý Otec. Naši členovia prispievajú do rôznych časopisov. Spoločenstvo života je vyššia forma stretka, na ktoré som bol zvyknutý zo študentských čias. Dávame dosť veľa zo seba. Snažíme sa ako mladí ovplyvniť druhých mladých, aby chránili ľudský život. Oplatí sa žiť pre druhých.

**Spoločenstvo ti určite zaberie veľa času. Podarilo sa ti zohnať už niekoľko tisíc korún pre jeho akcie? I pre časopis Áno, ktorého úsúdky kusov sám predávaš. Ako sa na všetky tie aktivity pozerá tvoja manželka?**

Veľmi to podporuje, povzbudí ma, keď už vidí, že nevládzem, že som unavený. Drží mi palce a aktívne pomôže vždy, keď môže. Na druhej strane, ja si uvedomujem, že tieto aktivity nemôžu byť na úkor nášho vzťahu, a to ani nie sú. Mám veľmi rád svoju manželku. Viem sa zastaviť a povedať si dosť. Sme síce obidvaja veľmi aktívni ľudia, ale nájdeme si dosť času na seba.

**Eubica o tebe povedala, že chceš vnášať nádej do prostredia, v ktorom sa pohybuješ. Od roku 1999 pracuješ na Ministerstve zahraničných vecí SR. Ako sa ti páči táto práca? Prečo si si vybral práve toto miesto?**

Mal som veľký ideál, že keď človek bude pracovať v zahraničnej službe, môže urobiť veľa dobrého. Nielen pre seba, ale pre mnohých ľudí. Keď som prišiel na ministerstvo, bol som niekedy prekvapený, mnohé veci som nechápal. Niektoré veci sa mi zdali veľmi zbyrokratizované, pretechnizované. Nezmyselné. Postupne človek príde na to, že všetko nie je také jednoduché a jednoznačné. Momentálne robím na Odbore ekonomicko-právnych vzťahov s EÚ. Zostávam v práci aj dlhšie, lebo chcem veci robiť poriadne. Pre mnohých mladých ľudí je začiatok pracovného života, v štátnej alebo súkromnej sfére, zlom. Je to iné ako v študentských laviciach. Je potrebné nestrátiť ideál, že to čo robíme, nerobíme len pre seba. Ale myslieť aj na druhých. Práca môže naplňať.

Treba však prijať aj to, že nie všetko je príjemné, super, dobré. Práca je niekedy aj kríž.

**A cele na najbližšie mesiace, roky?**

Chcel by som aktívne pomôcť Spoločenstvu života. Budúcnosť záleží od nás, od nášho osobného vkladu, osobnej zodpovednosti. Pár ľudí nezmôže veľa. Ale v našom spoločenstve sú ľudia, ktorí sa aktívne snažia a urobili veľa pozitívneho.

prípravil: M. Brenčič;  
foto: archív M. Dilonga



Na kongrese v Južnej Kórei

# Mnoho hlasov - jedna viera

## Lalcké hnutia v súčasnej Cirkvi

Druhá polovica dvadsiateho storočia priniesla do Cirkvi úžasný fenomén nových laických hnutí, najmä potom, ako Koncil odstránil mnohé poľená spod nôh ich zakladateľov a otvoril okná aj dvere tomuto novému vanutiu Ducha Svätého. Pre dnešného veriaceho mladého človeka už nie je spoločenstvo, oáza či modlitbové stretko ničím výnimočným. Už dávno mu prestala stačiť kázeň na nedeľnej svätej omši. Cíti, že potrebuje viac. Chce lepšie spoznať svojho Pána a Spasiteľa, chce sa naučiť stretávať sa s ním v modlitbe, chce svoju vieru prežívať s ľuďmi rovnakej "krvnej skupiny" a chce ju realizovať vo svete, kde žije. Stereotyp o zasvätenom živote pre "povolaných" (kňazi, rehoľníci a rehoľníčky) a manželstve pre všetkých ostatných, kde "povolani" môžu čerpať z bohatstva spirituality Cirkvi, zatiaľ čo manželia sa majú starať o čo najväčší počet detí a kde-tu siahnuť po omrvinke duchovnosti spadnutej zo stola vyvolených, je (dúfam) už tiež minulosťou. Práve nové hnutia sa prevažnou mierou postarali o rozvoj vlastnej originálnej a bohatej laickej spirituality. Ani floskule typu "každý skončí pred oltárom, ide len o to, z ktorej strany" už neplatia. Manželstvo je už len jedným z mnohých laických povolaní. Dnes môžu ľudia realizovať svoje povolanie bez ohľadu na to, či sú zdraví, alebo telesne postihnutí, v komunitách či doma, so sľubmi či bez nich, slobodní či v manželstve, v kontemplatívnej modlitbe či politike, v službe chorým a biednym, alebo v službe evanjelizácie... na mieste a v projekte, do ktorého ich Pán povolal, spôsobom, aký je im najbližší. Práve toto bohatstvo laických povolaní je vďaka svojmu širokému dosahu vo svete budúcnosťou Cirkvi.

V našej téme čísla sme sa rozhodli veľmi stručne predstaviť aspoň tri z veľkého počtu súčasných hnutí. Dve sú veľké, celosvetové, podľa cirkevného práva, jedno malé bratislavské bez cirkevného schválenia. Jedno z nich nemajú radi "fundamentalisti", druhé pre zmenu neznášajú "progresisti" a nad tým tretím mávajú rukou oba prúdy. Iný pohľad dokazuje, že dve z nich sú na Slovensku veľmi silno prítomné, jedno je u nás takmer neznáme. Aj tento náš výber potvrdzuje, že Duch veje, kam chce. Možno práve medzi nimi nájdeš cestu, na ktorú ťa Pán volá.

tému zostavil Roman Tarina



Úvod k téme od kardinála Ratzingera v úplnej verzii nájdete na [www.dimenzie.sk](http://www.dimenzie.sk)

# Opus Dei

## Agentúra duchovných služieb

Spoločnosť Svätého Kríža a Opus Dei (tiež La Obra - v kastíľčine Dielo)

Zakladateľ: bl. P. Josemaria Escriva de Balaguer  
Dátum vzniku: 2. 10. 1928

Cieľ: povolanie k svätosti a k apoštolátu prostredníctvom vykonávanej práce

Počet členov: cca 84 000 (47 000 v Európe, 27 000 v Severnej a Južnej Amerike, 4 500 v Ázii a Pacifiku a 1500 v Afrike) v 59 krajinách sveta

Súčasný prelát: biskup Mons. Javier Echevarria (od roku 1994)

Sídlo: Villa Tevere, Bruno Buozzi 75, Rím

Štruktúra: Dielo má mužskú a ženskú zložku, mužskú koordinuje Generálna rada, ženskú Centrálny poradný zbor, obe podliehajú prelátovi. Každých 8 rokov sa uskutočňuje kongres, kde prelát menuje nových členov oboch orgánov Diela. Jedine funkcia preláta je doživotná. V prípade potreby nového preláta volí generálny volebný kongres spomedzi kňazov prelatury, spĺňajúcich potrebné podmienky. Preláta schvaľuje pápež.

Informácie: [www.opusdei.org](http://www.opusdei.org)

Prítomnosť na Slovensku: od roku 1996

Kontakt pre Slovensko:

M. Kugler

Elisabethstraße 42

A 8010 Graz

Österreich

(43) 316 / 371 146

Fax: (43) 316 / 322 007- 35

[bratislav@opusdei.org](mailto:bratislav@opusdei.org)

*"Zdá sa, že mladý kňaz v tom slávnom "videní" uzrel dve veci. Po prvé to, že všetci pokrstení ľudia môžu - či dokonca musia - dosiahnuť svätosť vo svojej práci, nech už je akákoľvek, a v normálnom obyčajnom živote, z toho vyplýva, že môžu - alebo opäť dokonca musia - byť misionármi svojej viery - "apoštolmi". A po druhé - vyvolenému Španielovi bolo zverené nielen hlásanie tejto pravdy, ale tiež úloha vytvoriť príslušnú inštitúciu, cirkevnú štruktúru, ktorá by tým, ktorí sú do nej povolaní, umožňovala uskutočňovanie tohto programu. (...) A zakladateľ vlastne po celý život nepracoval na ničom inom než na tejto štruktúre a na tom, aby bola naozaj funkčná a dosiahla tento cieľ. (...) Táto štruktúra sa dá dnes najlepšie prirovnať k agentúre duchovných služieb."*

Vittorio Messori: Prípady Opus Dei

### Ako vstúpiť do Diela

#### 1. povolanie

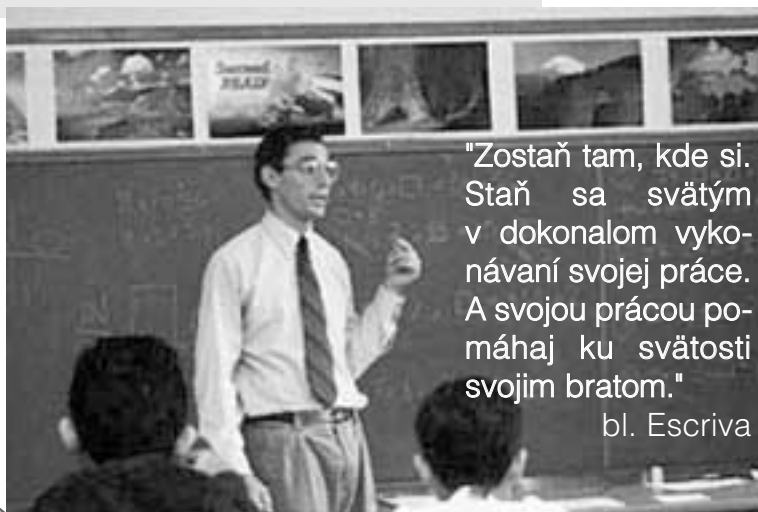
Bl. Escriva bol jedným z prvých, keď už 40 rokov pred Koncilom konštatoval, že človeka k jeho kresťanskému povolaniu, teda nielen k zasvätenému životu, ale aj k manželstvu, musí volať Boh. A tak je celkom pochopiteľné, že aj k takému osobitému kresťanskému povolaniu, akým je Opus Dei, treba cítiť povolanie. To sa najčastejšie zrodí tak, že sa niekto lepšie spozná s členom či členmi Diela, s ich životom, prácou a spiritualitou a začne si klást otázku, či to nie je cesta aj pre neho.

#### 2. zmluva

Prihlásiť sa do Diela môže každý pokrstený katolík, ktorý je starší ako 18 rokov, ktorý cíti povolanie. Prihlášku aj povolanie kandidáta skúmajú miestni predstavení Diela. Tí slobodne rozhodujú o prijatí, či neprijatí. Ak je uchádzač prijatý, podpisuje za prítomnosti dvoch svedkov zmluvu (Osobná prelatura patrí pod Kongregáciu Biskupov a nie rehoľníkov, preto tu nie sú žiadne "sľuby") medzi ním a Prelaturou. Táto zmluva platí rok, a potom sa vždy o tento čas predlžuje. Doživotnú zmluvu môže podpísať člen Diela najskôr po piatich rokoch členstva a po dovŕšení 23. roku života.

Prelatura sa zaväzuje, že poskytne stálu náboženskú, vieroučnú, duchovnú, asketickú a apoštolúcku formovanie a tiež špecifickú osobnú pastoračnú starostlivosť svojich kňazov. Inštitúcia sa zaväzuje, že žiadnemu z jej členov nebude chýbať duchovná pomoc a pomoc pri formovaní, ktorého cieľom je posväcovanie sa uprostred sveta, a že začne akýsi dlhodobý tréning zameraný na vnútorný život a apoštolát. Jednoducho kompletná ponuka duchovných služieb...

Žiadateľ prehlasuje celkom slobodne, že má pevné predsavzatie snažiť sa zo všetkých síl dosiahnuť svätosť a venovať sa apoštolátu podľa ducha a praxe Opus Dei. A od



"Zostaň tam, kde si. Staň sa svätým v dokonalom vykonávaní svojej práce. A svojou prácou pomáhaj ku svätosti svojim bratom."

bl. Escriva

tejto chvíle sa zaväzuje, že zostane pod právomocou preláta, pokiaľ ide o askézu, formáciu a apoštolát smerujúci k naplneniu duchovných cieľov Prelatúry. Vo všetkom ostatnom zostáva bežným katolíkom, s povinnosťami a právami ako k svojej diecéze a biskupovi, tak aj k farnosti.

#### Vystúpenie z Diela

Závazky k Dielu končia automaticky uplynutím platnosti zmluvy alebo kedykoľvek počas jej platnosti, ak o to člen písomne požiada, a so súhlasom predstaveného Prelatúry. Takýto legitímny odchod ruší všetky vzájomné práva a povinnosti.

#### Členovia Opus Dei

Dielo má oddelnú mužskú a ženskú zložku. V rámci oboch existujú nasledovné "spôsoby" členstva:

1. *supernumerári* sú veriaci laici, žijúci samostatne, s rodinou alebo ovdovení, ktorí majú povolanie od Boha a žijú ho podľa dispozícií daných ich povinnosťami v rodine. Je ich väčšina, čo je odrazom normálnej situácie v Diele, pretože väčšina ľudí verných kresťanskému povolaniu nachádza svoju cestu skôr v manželstve ako v celibáte. V Diele je ich cca 70%.

2. *numerári* sú tí, ktorí dostali od Boha povolanie žiť v celibáte a byť úplne k dispozícii pre úlohy, ktoré si žiada Prelatúra, teda k vedeniu a formovaniu ostatných členov Diela. Väčšinou žijú v centrách Prelatúry, ale svoju činnosť môžu vykonávať aj na iných miestach, kde to treba, napríklad pri práci vo svojej profesii. Numerári musia mať akademický titul (teda ukončené úplné univerzitné vzdelanie). Úlohy vedenia a formácie tak plnia vo svojom voľnom čase, ktorý ostatní muži a ženy venujú rodine. Ich rodinou je Opus Dei. Niektorí z nich bývajú dočasne povolani k vnútornému riadeniu Diela. Niektoré numerárky sú správkymi mužských centier. V Diele je ich cca 20%.

3. *pridružení* žijú v celibáte, ale sú vzhľadom k osobným, rodinným alebo profesijným okolnostiam nútení žiť sami alebo v rodine. Pre tieto okolnosti majú menej času ako numerári, preto sa nemusia až v takej miere podieľať na riadení Diela, ale na plnení úloh pri formovaní ostatných členov sa podieľajú naplno. Nemusia mať univerzitný titul. V súčasnosti je ich cca 10%. Vzhľadom na častý výskyt podmienok, ktorým je prispôbené postavenie pridružených, ich bude v budúcnosti 2- až 3-krát viac ako numerárov.

#### Členovia Kňazskej spoločnosti sv. Kríža

1. *kňazi Prelatúry* - pochádzajú z radov Opus Dei, spo medzi numerárov a pridružených spĺňajúcich o. i. podmienku dĺžky členstva. Kandidátov (podľa potrieb Diela) vyberajú a oslovujú miestni predstavení. Kandidát môže a nemusí ponuku prijať. Ak prijme, zanecháva svoje zamestnanie, absolvuje potrebnú prípravu a po vysvätení slúži potrebám

Diela v kňazskej službe. Ide teda o úplne nové kňazské povolania s výbornou znalosťou špecifickej pastorácie, ktorej sa budú venovať. Podľa miesta, na ktoré ich Prelatúra prideli, sú k dispozícii tiež miestnemu diecéznemu biskupovi. Dnes je ich cca 1 600. Ich počet by nemal prekročiť 3% z celkového počtu členov Diela.

2. *diecézni kňazi a diakoni* - tí, ktorí sa cítia oslovení spiritualitou Opus Dei, teda posväcovaním sa svojou prácou a apoštolátom v kňazskej službe. Keďže však Opus Dei je otvorené len pre laikov, bl. Escriva založil aj kňazskú spoločnosť, ktorá je nedeliteľnou súčasťou Diela (pozri oficiálny názov Diela). Jej členovia ostávajú diecéznymi kňazmi, vo svojom súkromnom živote však využívajú duchovné formovanie a prostriedky Diela. V súčasnosti je ich cca 2 000.

#### Spolupracovníci

Nie sú členmi Opus Dei, ale pomáhajú Prelatúre modlitbou (ak sú veriaci), prácou alebo inou formou ekonomických príspevkov. Majú vlastné združenie, ktoré je neoddeliteľnou súčasťou Diela. Mnohí z nich sú katolíci, ktorí majú veľké sympatie k Dielu, necítia však do neho povolanie, pretože ich životná cesta je iná. Spolupracovníkmi však môžu byť (a aj skutočne sú) aj nekatolíci, nekresťania, agnosticci či neveriaci.

#### Spiritualiata práce - laická spiritualita

"Zostaň tam, kde si. Tu sa snaž o svätosť, apoštolát medzi priateľmi a kolegami, každý vo svojom prostredí, profesii či remesle, bez toho, aby si musel zmeniť stav. Staň sa svätým v dokonalom vykonávaní svojej práce. A svojou prácou pomáhaj ku svätosti svojim bratom." Bl. Escriva dobre poznal teológiu, ktorá na vykonávanie zamestnania pozerala ako na ťaživú nutnosť, potrebnú na prekonanie tohto "slzavého údolia" a k dosiahnutiu spásy. Poznal tiež klasickú schizofréniu "dvojitého života" laikov, ktorí sú pri hľadaní svojej duchovnej cesty v rozpore medzi túžbou po dokonalosti, ktorá akoby ich viedla k odpútaniu od sveta, a nutnosťou žiť vo svete, kvôli povinnostiam v rodine a zamestnaní. Jeho odpoveď je však jasná: "Zo sveta netreba odchádzať, pretože kresťan patrí do sveta a on sám je svetom. A svet treba spasíť zvnútra, nie zvonka." A pokračuje: "Dúfam, že príde deň, keď sa fráza 'katolíci prenikajú do rôznych spoločenských vrstiev' prestane používať a všetci si uvedomia, že ide o klerikalizmus. Členovia Opus Dei nepotrebujú prenikať do rôznych spoločenských štruktúr jednoducho preto, že sú to obyčajní ľudia ako všetci ostatní, a v týchto štruktúrach už sú a v nich zostanú. Advokát či robotník nie sú 'členmi Opus Dei, ktorí pracujú ako advokát, alebo robotník', ale sú naplno advo-

## Najvýznamnejšie hnutia pôsobiace na Slovensku:

### Dielo Máriino (hnutie Focolare)

viď. článok Na ceste k jednote

### Spoločenstvo a oslobodenie (Comunione e Liberazione)

Založené roku 1956 katolíckym kňazom Luigim Giussanim. Dôraz na zjednotenie náboženského a svetského života človeka. Cieľ: cesta k slobode v stretnutí s Kristom v živom spoločenstve.

Aktivity: školy, komunity pre študentov, pracujúcich, charita, duchovné obnovy.

Kontakt: Ing. Milan Bielený, Hlavná 104, Prešov.

### Svetlo - Život

Evanjelizačné a formačné hnutie. Dôraz na život vo svete s ostatnými, ale žitý inak - podľa Evanjelia. Cieľ: jednota viery a života cez uskutočňovateľa Ducha Svätého.

Aktivity: vytváranie spoločenstiev - oáz, rôzne služby (diakonie) vo farnosti, modlitebné stretnutia, týždenné formačné stretnutia, každoročne 15-dňové duchovné cvičenia.

Kontakt: www.svetlo-život.sk

### Hnutie modlitbových spoločenstiev (charizmatici)

viď. článok Duch veje aj po Slovensku



**bl. Josemaria Escriva  
de Balaguer y Albás**  
\*1902 Aragósko  
+1975 Taliansko

Ako dvojročný ťažko ochorie a lekári mu nedávajú šancu. Jeho matka ho však zasvätili Panne Márii z pútnického miesta Torreciudad a Jose Maria vyzdravie. Stopy bosých nôh karmelitána v snehu na Vianoce 1917 sú začiatkom jeho povolania ku kňazstvu (predtým sa chcel stať architektom alebo inžinierom). Od roku 1918 je v seminári v Logrones. V roku 1925 je vysvätený za kňaza. Počas duchovných cvičení mal 2. októbra 1928 pri rozjmaní videnie Opus Dei, cesty k svätosti prostredníctvom práce a plnenia bežných kresťanských povinností. Začína hľadať ľudí, ktorí by pochopili tento ideál. Plánuje ho ako cestu pre mužov, kde so ženami nepočíta ani "zo žartu". Ale 14. februára 1930 má ďalšie videnie, v ktorom vidí, že súčasťou Opus Dei sú aj ženy. Okolo tohto zvláštneho kňaza sa začína zhromažďovať skupinka madridských univerzitných študentov práva a architektúry, z ktorej sa formujú počínajúc Isidorom Zorzanom aj prvé povolania. V roku 1933 otvára akadémiu DYA, prvé apoštolské dielo Opus Dei. V roku 1934 vydáva knihu *Duchovné úvahy*, ktorú bude stále dopĺňovať a ktorá od roku 1939 ponesie názov *Cesta*. Počas občianskej vojny uteká do Andorry. V roku 1939 získava v Madride doktorát práv. V roku 1941 dostáva prvé schválenie svojej spoločnosti od madridského biskupa, ktorý Opus Dei schvaľuje ako "zbožnú spoločnosť". V roku 1943 vzniká Kňazská Spoločnosť Svätého Kríža a zároveň *Dielo* dostáva schválenie Svätého stolca. V roku 1944 sú vysvätení prví traja kňazi pre Opus Dei. Obrovský rozmach *Diela* prinútil bl. Escrivu presídlieť v roku 1946 do Ríma.

Nasledujúcich tridsať rokov strávi podporou šírenia *Diela* po celom svete, či už osobnými cestami, kázňami a verejnými vystúpeniami, alebo otvorením nových apoštolských diel. V roku 1950 udeľuje Pius XII. *Dielu* definitívne schválenie. 27. augusta 1954 upadá Escriva do ťažkej kómy (už od 10 rokov trpel cukrovkou), po niekoľkých hodinách sa preberie akoby bol úplne zdravý. V roku 1955 získava doktorát z teológie na Lateránskej univerzite v Ríme. Po návrate z Torreciudad, kde sa zúčastnil posvätenia nového kostola, ktorý dal postaviť, zomiera v Ríme 28. marca 1975. V roku 1981 začína jeho proces blahorečenia, ako v Ríme, tak aj v Madride. V roku 1982 pápež Ján Pavol II. zriaďuje Opus Dei ako osobnú prelaturu, čím *Dielo* dosahuje na cirkevno-právnej ceste cieľ, ktorý si Escriva prial (dovtedy bolo Opus Dei sekulárnym inštitútom). V roku 1986 je ukončený proces skúmania života a cností Josemaria Escrivu. Vychádza ďalší zväzok jeho myšlienok *Brázda* a o rok neskôr *Vyhňa*.

V roku 1991 Ján Pavol II. udeľuje prelátovi Opus Dei, Escrivovmu nástupcovi Álvarovi del Portillovi biskupské svätenie. V tom istom roku je uzavretý proces blahorečenia uznaním zázračného charakteru jedného uzdravenia na Escrivov príhovor (komisii však bolo nahlásených viac ako 7 000 uzdravení). Konečne 17. mája 1992 prehlasuje pápež Ján Pavol II. na Námestí sv. Petra za účasti 400 000 ľudí dona Escrivu za blahorečeného.

kátom a robotníkom, ktorí sú členmi Opus Dei kvôli svojmu duchovnému formovaniu."

#### Apoštolát

Členovia Opus Dei hlásajú evanjelium predovšetkým príkladom, ktorý dávajú svojim blízkym, svojim priateľom a kolegom z práce, v rodinnom a spoločenskom živote, v zamestnaní. Snažia sa vždy a všade stať sa lepšími.

Dobre vykonaná práca má hodnotu ako príklad. Ťažko by sme mohli posvätiť prácu nedotiahnutú do konca, nedovedenú k dokonalosti. Bez tejto úplnosti a dokonalosti sa dá len ťažko získať potrebná profesionálna prestíž, ktorú bl. Escriva považoval za "katedru, z ktorej učíme druhých posväcovať prácu a prispôbovať svoj život nárokom kresťanstva". Mnohí členovia Opus Dei patria k vynikajúcim odborníkom a profesionálom. Ale táto profesionálna zdatnosť je pre nich prostriedkom, ako pomáhať druhým. A tak sa nemôžeme čudovať, že v ich okolí začne skôr, či neskôr kolovať otázka: "Čo ich vedie k tomu, aby boli takí vyškolení, profesionálni, poriadni?"

Don Escriva vyzýval: "Pracuj tam, kde si, plň svoje profesionálne povinnosti so všetkým, čo k tomu patrí, každý deň sa zlepšuj. Buď čestný, chápvavý a štedrý k druhým. Buď náročný sám na seba. Snaž sa o askézu, ale neprestávaj sa radovať. To bude tvojím apoštolátom. A bez toho, že by si chápavý prečo, ľudia z tvojho okolia ťa začnú vyhľadávať a budú s tebou hovoriť prirodzene a jednoducho: keď pôjdeš z práce, v rodine, tam, kde bývaš, v autobuse, na prechádzke..." Je to apoštolát dôvery a priateľstva, bez kazateľníc, prednášok, rétorických cvičení, teologických zmätokov. Bl. Escriva tento apoštolát charakterizuje

#### Koinonia Ján Krstiteľ

Založená roku 1978 katolíckym kňazom Ricardom Argañarazom, na Slovensku od roku 1995. Tvorí ju bratia a sestry so sľubmi čistoty, chudoby a poslušnosti, žijúci spoločným životom v oáze koinónie, a bratia a sestry, tvoriaci rodinné či mládežnícke spoločenstvá. Zvláštne obdarovanie prorokou a kazateľskou charizmou.

Cieľ: nová evanjelizácia, cez ohlasovanie živej prítomnosti Krista.

Aktivita: modlitebné stretnutia, koncerty modlitieb a chvál, kerygmatická a evanjelizácia škola, formačné kurzy Pavol, projekt Dom modlitby, edičná činnosť.

Kontakt: Koinónia Ján Krstiteľ, 044 61 Zlatá Idka 164, koinonia@webnet.sk, www.kekako.sk

ako "slová prednesené v správnej chvíli priateľovi, ktorý je v neistote, rozhovor, ktorý dokáže cieľene vyvolať a ktorý osvieti a pomôže nájsť východisko, rada, vďaka ktorej sa zlepši jeho práca, diskretná indiskretnosť, s ktorou mu ukážeš netušené obzory..."

#### Askéza a formovanie

Asketické záväzky spočívajú v plnení duchovného životného plánu. Je náročný, ale prispôsobuje sa konkrétnej osobnej situácii každého člena. Zahŕňa intenzívny sviatostný život postavený na každodennej svätej omši a svätom prijímaní, týždennej svätej spovedi, každodennú rozjímovú modlitbu, každodenné čítanie Nového zákona a inej duchovnej literatúry, každodennú modlitbu ruženca, večerné spytovanie svedomia, týždenné stretnutia tzv. krúžky, každý mesiac jednodenné rekolekcie, každý rok duchovné cvičenia, časté duchovné sväté prijímanie, strelné modlitby atď. K tomu sú pripojené denné cvičenia v sebaobetovaní a kajúce úkony, telesné sebazápory nevynímajúc, prispôsobené veku, zdravotnému stavu a osobnej situácii, to všetko podľa konkrétnych podmienok stanovených Cirkvou. Ide tu o "askézu s úsmevom". Jej cieľom je utvárať mužov a ženy, pre ktorých sa život a práca stanú modlitbou a ktorým tento plán nikdy nebude pripadať ako klietka, do ktorej sú zavretí.

Doktrinálne a náboženské formovanie je poskytované členom Opus Dei po celý život spôsobom priradeným ich možnostiam a schopnostiam. Tento druh výchovy má za úlohu posilňovať du-

chovný život a apoštolát členov Prelatúry, aby mali "zbožnosť ako deti a vieroučnú istotu ako teológovia" a aby vo všetkých spoločenských kruhoch boli intelektuálne pripravenými ľuďmi schopnými uskutočňovať účinný apoštolát a evanjelizáciu, vychádzajúcu z príležitostí, ktoré sa ponúkajú pri vykonávaní profesie či remesla. Ide teda o apoštolát priateľstva a dôvery, ktorý oslovuje tých najbližších, počínajúc rodinou a kolegami.

#### Komunita Blahoslavenstiev

Založená roku 1973 stálym diakonom bratom Efraimom a jeho manželkou Jo. Závazné kontemplatívne komunity ľudí všetkých stavov, žijúcich v spoločných domoch, v spoločnom majetku podľa spoločných stanov. Cieľ: modlitbový život vedie členov k stálej modlitbe za obnovu a potreby Cirkvi.

Aktivity: apoštolská a misijná služba - prijímanie ľudí do svojich domov, rekolekcie a duchovné obnovy vo farnostiach, evanjelizácia a semináre na témy duchovného života.

Kontakt: S. Veronika, Katarína Barátová, Kláštorňa 123, Okoličné, 031 04 Liptovský Mikuláš, komunita@isternet.sk

## Diela Diela

*"Všetko, čo robíš, rob dobre. Bohu sa nedá ponúknuť niečo odfláknuté."*

*bl. J. Escriva*

**Navarrská univerzita** - založená v roku 1952 v Pamplone. Jej campus, plný zelene a moderných budov internátov sa rozprestiera na viac ako 400 000 m<sup>2</sup>. Študuje na nej 18 000 študentov (10% zo zahraničia), učí tu 2 100 profesorov (cca 50% z Opus Dei), každoročne prijímajú 2 000 nových študentov (z 18 000 prihlásených). Ročne sa tu udeľuje viac ako 1 000 doktorátov. Študuje sa tu právo, medicína, literatúra, filozofia, farmácia, prírodné vedy, kanonické právo, informatika, architektúra a jazyky. Univerzita disponuje najnovšími technologickými možnosťami a individuálnym prístupom k študentom (v študijných či formálnych krúžkoch ich počet nepresahuje 10). Podľa hodnotení EÚ patrí univerzita k trom najlepším na starom kontinente. Väčšina študentov pochádza z rodín z nízkymi (cca 45%) a strednými (40%) príjmami, len zvyšných 15 % je z bohatých rodín. Univerzita každoročne rozdelí viac ako 350 miliónov pesiet na štipendiá, bezplatné zápisy a ďalšie druhy pomoci. Je financovaná z 85% z poplatkov pri zápise, 11% prispieva Spoločnosť priateľov univerzity (bývalí študenti). Štát vykrýva len 0,2 % rozpočtu.

**Univerzitná klinika** - je "srdcom" areálu Navarrskej univerzity. Patrí k najlepším nemocniciam na svete. Má 1700 zamestnancov, 400 lekárov s plným úväzkom na klinike (zriekli sa súkromnej praxe). Ročne je tu hospitalizovaných 14 000 pacientov, uskutoční sa tu 80 000 konzultácií a ambulantných zásahov, 100 transplantácií srdca, 500 transplantácií obličiek a niekoľko transplantácií pečene. Väčšina zo 400 izieb je jednolôžková (s prístelkami pre rodinných príslušníkov, ktorí chcú pomáhať chorému), zvyšok tvoria dvojlôžkové izby. Moderné budovy so špičkovým vybavením, maximálna čistota, pokoj a ticho, personál v elegantných uniformách, vysoko odborný, no súčasne ľudský prístup sú príčinou toho, že služby kliniky využíva nielen španielska kráľovská rodina, ale aj ľudia, ktorí sú k Opus Dei, či katolíckej cirkvi všeobecne, nie práve priateľsky naladení. Klinika je však otvorená pre všetkých, jediným obmedzením jej kapacita. Financovaná je výhradne z neštátnych zdrojov - štandardným spôsobom cez zdravotné poisťovne a neštandardným cez zbierky organizované členmi Diela. Všetky zisky sú investované do výskumu a sústavnej modernizácie.



# Focolare

na ceste k jed

Hnutie Máriino (Focolare, v slovenčine aj ako Fokoláre)

Zakladateľka a prezidentka:  
Chiara Lubichová

Dátum vzniku: 7. decembra  
1943

Počet členov: cca 120 000

Počet sympatizantov: cca 5 miliónov zo 182 národov

Počet vetiev: 22

Medzinárodné sídlo: Rocca di Papa (neďaleko Castel Gandolfa) v Taliansku

Charakter hnutia: laické podľa Všeobecných stanov schválených Pápežskou radou pre laikov z 29. 6. 1990

Cieľ: vytváranie jednoty cez dialóg lásky s katolíckymi, kresťanmi, členmi iných náboženských skupín a sekularizovaným svetom v každej oblasti ľudského života

Poznávacie znamenie: úsmev (podľa Jána Pavla II.)

Kuriozita: podľa Stanov bude prezidentkou hnutia vždy žena

Kontakt: [www.focolare.sk](http://www.focolare.sk)

Hnutie Fokoláre  
Partizánska 11  
811 03 Bratislava  
tel.: 5443 3891  
e-mail: [czf@ba.isk.sk](mailto:czf@ba.isk.sk)



## Hnutie pre všetkých

### Členovia

**"Fokolaríni" a "fokolarínky"** - žijú v ženských a mužských komunitách (focolare) podľa evanjeliových rád čistoty, chudoby a poslušnosti, existujú aj manželské focolare pre mužov a ženy žijúcich v manželstve, povolaných úplne sa oddať Bohu pri zachovaní všetkých záväzkov svojho stavu. Je ich viac ako 5 000.

**"Volontári" a "volontárky"** - od roku 1956, laici s povolaním svätosti s osobitnými "záväzkami" k hnutiu. Žijú vo svete a vydávajú svedectvo svojím profesionálnym, rodinným či politickým životom o duchu Evanjelia. Základom ich komunitného života sú tzv. jadrá. Je ich cca 17 000.

**Gen** - nové generácie chlapcov a dievčat, mládeže a detí rôzneho veku, ktorí si osvojujú spiritualitu hnutia a žijú ju veľkoryso podľa línie vlastnej ich životu. Stretávajú sa v jednotkách gen, zameraných na spoločenstvo a formovanie, aby boli pripravení vnášať tohto ducha do škôl, univerzít, na športoviská, do hudobných, umeleckých skupín...

**Kňazi hnutia** - formujú sa z fokolarínov s povolaním ku kňazstvu. Vďaka mnohoročnému životu vo focolare a vykonávaniu laickej profesie vo svete najlepšie vyhovujú potrebám všetkých vetiev tohto laického hnutia.

**Kňazi, rehoľníci, rehoľníčky** - spiritualita hnutia je otvorená pre všetkých a umožňuje jej prežívanie aj týmto osobám, upevňujúc ich pôvodné povolanie vo svojej vlastnej diecéze či rehoľnej komunite. Kňazov je cca 12 000, rehoľníkov 19 000 a rehoľníčok 42 000.

Chcete vedieť viac o histórii Focolare na Slovensku? Odpoved' na [www.dimenzie.sk](http://www.dimenzie.sk)

### Komunita Emanuel

Univerzálne súkromné združenie veriacich všetkých stavov, nemajú vlastné domy, žijú vo svete vo svojich povolaniach tak, akoby "neboli zo sveta". Charizma bratského rozmeru života všetkých stavov, spoločné slávenie chvál, adorácia.

Cieľ: formácia a posväcovanie bratov a sestier v komunite na ceste k osobnej svätosti života a vydávanie osobného svedectva o živote s Bohom vo svojom prostredí.

Aktivity: stretnutia komunity, pomoc pri vedení modlitbových skupín, rozširovanie obrazov, ikon vyrábaných bratmi a sestrami komunity.

Kontakt: Komunita Emanuel, Hollého 2, 911 05 Trenčín 5

### Modlitby Matiek

Ekumenické hnutie, vzniklo v Anglicku roku 1995, keď dve matky Veronika a Sandra Valsler pocítili volanie a potrebu modlitby za svoje deti.

Cieľ: Zjednotiť v modlitbe matky po celom svete a cez túto modlitbu a osobnú premenu vyprosiť požehnanie a pokoj pre matky, ich rodiny a celý svet.

Aktivity: stretávanie matiek na modlitby v malých skupinkách v domácnostiach, veľké česko-moravsko-slovenské stretnutia na jar v SR, na jeseň v ČR, na Slovensku existuje už 150 skupín

Kontakt: Ing. Jana Pajanová, Fedinova 5, 851 01 Bratislava 5, [Pajanova@yahoo.com](mailto:Pajanova@yahoo.com)

# ceste k jednote

"Aby všetci boli jedno..."  
Narodili sme sa pre tieto slová,  
pre jednotu,  
aby sme prispeli  
k jej naplneniu vo svete.

Chiara Lubichová

## Aktivity

**Kongresy a Genfest** - každé z hnutí máva v pravidelných intervaloch (4 - 5 rokov) veľké spoločné niekoľkodňové stretnutia - Kongresy - v medzinárodnom centre hnutia Rocca di Papa či v blízkosti Ríma. Najznámejšie sú stretnutia Genfest organizované Mladými za zjednotený svet každých 5 rokov (naposledy v roku 2 000).

**Citadely** - malé mestečka s vlastnou infraštruktúrou - od domov, cez školy, až po výrobné podniky. Na ich pôde sa ročne vystriedajú tisíce návštevníkov. Ich zákonom je vzájomná láska v duchu evanjelia s dôsledným a úplným spoločenstvom kultúrneho, duchovného a hmotného majetku. Stabilne do nich prichádzajú ľudia rozličných povolaní Focolare. Na svete je ich dvadsať na piatich kontinentoch. Každá z nich má svoje špecifiká. Prvou bolo talianske Loppiano, ktoré vzniklo v roku 1965 pri Florencii. Dnes má cca 800 obyvateľov zo 70 národov. Poslaním tohto mestečka je ukážka zjednoteného sveta. V Kamerune a Keni fungujú tieto mestečka ako škola života podľa evanjelia v africkej spoločnosti. V Brazílii a Argentíne vyrástli okolo citadel priemyselnej zóny a citadely sa stávajú svedectvom novej Ekonomiky spoločenstva.

**Cittá Nuova (Nové mesto)** - názov časopisu aj vydavateľstva hnutia Focolare. Časopis vychádza od roku 1956. Jeho poslaním je šírenie spirituality jednoty. Dnes vychádza v 22 jazykových mutáciách. Od roku 1998 vychádza ako dvojmesačník aj v slovenčine.

### Neokatechumenátna cesta (NC)

Cesta katolíckej formácie pre evanjelizáciu súčasného človeka. Založená v roku 1964 Kikom Arguellom a Carmen Hernandezovou pre obyvateľov chudobnej štvrte Madridu. Cieľ: vytvoriť vo farnostiach misijné prostredie, v ktorom už pokrstení ľudia môžu postupne objaviť veľkosť svojho krstu cez Božie slovo, liturgiu a spoločenstvo.

Aktivity: osobná služba farnosti; Misia rodín (vyše 400 rodín) - rodiny odnášajú evanjelium do najchudobnejších a odkresťančených oblastí; diecézne misijné semináre "Redemptoris Mater" (35 po celom svete); Ludové misie pre tých, ktorí sa vzdialili od Cirkvi, alebo ju nepoznajú.

Kontakt: Wolfgang Preis, Sommergase 1/11, A-1190 Wien, Rakúsko

## Vetvy

**Nové rodiny** - hnutie vzniklo z impulzu fokolárov žijúcich v manželstve. Tieto rodiny sa snažili prenášať svoju lásku do spoločnosti a tak vplývať na sociálnu štruktúru svojho prostredia. Zvláštnu pozornosť venujú najmä trpiacim a ľuďom v ťažkých životných podmienkach.

**Adopcie na dialku** - projekt na podporu detí z krajín tretieho sveta. Adoptívni rodičia (jednotlivci, rodiny, spoločnosti, kolektívy) sa zaviazujú poslať na konkrétne dieťa mesačne čiastku potrebnú na zaplatenie školského a jedla počas celej jeho povinnej školskej dochádzky. Zhromaždená suma sa v štvrtročných intervaloch poslať priamo na miesto určenia.

**Nové ľudstvo** - vzniklo z podnetu voluntárov. Je vyjadrením hnutia Focolare k sociálnym problémom spoločnosti. Jeho členmi sú ľudia všetkých profesií a sociálnych kategórií. Ich cieľom je žiť v spoločnosti podľa ducha jednoty, obnovujú seba samých a meniac vlastné prostredie, vyžarujú tohto ducha na čo najviac ľudí.

**Ekonomika spoločenstva** - na rozdiel od konzumnej ekonomiky, založenej na kultúre vlastníctva, je založená na kultúre dávania. Podniky založené na jej princípe delia zisk na tri časti: pre potreby a rozvoj firmy (vytváranie nových pracovných miest), na formovanie a výchovu ľudí ku kultúre dávania (semináre, prednášky...) a tretia časť je priamo určená ako pomoc chudobným.

**Hnutie za jednotu** - spája členov politických strán z rôznych koncov politického spektra, poslancov parlamentov, funkcionárov európskych inštitúcií, regionálnych politikov, primátorov, starostov, študentov politológie, sociálnych vied a medzinárodných vzťahov z krajín Európy a Latinskej Ameriky, ktorí sa snažia o nové objavenie "bratských vzťahov" medzi ľuďmi najrozličnejších svetonázorov, kultúr a politickej príslušnosti.

**Mladí za zjednotený svet** - mladí konkrétnymi projektmi šíria priateľstvo, solidaritu a jednotu, budujú sociálne centrá, organizujú ekonomické a ekologické iniciatívy. Získavajú prostriedky pre naliehavé miestne potreby počas prírodných katastrof. Vo svete sú dobre známe aj hudobno-tanečné súbory Genrosso a Genverde.

### Chlapci a dievčatá za jednotu

Viac ako 200 000 chlapcov a dievčat vo veku od 9 do 16 rokov sa s veľkou dávkou fantázie a nadšenia púšťa do projektov, do ktorých zapájajú svojich kamarátov, učiteľov, inštitúcie a médiá. Zbierajú finančné prostriedky pre deti z najchudobnejších krajín, pomocou petícií predkladajú jednotlivým inštitúciám výzvy a výsledky svojich projektov.

### Rodina Nepoškvrnenej

Združenie chorých, telesne a mentálne postihnutých a tých, ktorí sa usilujú pomáhať biednym službou a modlitbami, založené v roku 1975 pod vedením Sr. Bernadety Pánčiovej. Cieľ: zjednotenie sa s trpiacim Spasiteľom v nesení svojho osobného kríža.

Aktivity: každodenná rozjímavá modlitba svätého ruženca, poklona krížu, duchovné obnovy, duchovné cvičenia, vydávanie časopisu, každé dva roky organizovanie púte do Lurd pre chorých, návštevy farností, škôl internátov, väznic.

Kontakt: Rodina Nepoškvrnenej, 038 31 Vrúcko 195

## Chiara Lubichová

(\* 22. 1. 1920 v Tridente, Tallansko)

Narodila sa ako druhé zo štyroch detí rodiny stredného stavu. Matka bola veľmi zbožná, otec bol socialista a vlašný katolík. Po ukončení učiteľského ústavu sa Silvia nedostala na univerzitu a začala vyučovať v Tridente. Zoči-voči vojnej realite sa 7. 12. 1943 rozhodla zasvätiť svoj život Bohu a prijíma meno Chiara. Začínajú sa okolo nej zhromažďovať prvé dievčatá s túžbou zasvätiť svoj život Bohu, ktorý je láska. Po ťažkom bombardovaní Tridentu 13. 5. 1944 sa rozhodne, že neodíde do úkrytu v horách so svojou rodinou, ale zostane v meste spolu so svojimi spoločničkami, aby pomáhali postihnutým. Prvé Focolare je na svete. Toto meno (v taliančine znamená ohnisko, krb) im dali ľudia, ktorí vycítili, že kde sa tieto dievčatá zhromaždia, vyžaruje láska. Dievčat a skupín pribúda. Tretím významným dátumom je 17. 12. 1948, keď sa Chiara stretáva so spisovateľom, novinárom, politikom, no najmä angažovaným ženatým laikom Igniom Giordanim. Zapôsobil na Chiaru natoľko, že sa Focolare otvorilo aj pre ľudí v manželstve. Od roku 1952 sa hnutie šíri v Európe, od roku 1958 je prítomné v Amerike. V roku 1962 pápež Ján XXIII. definitívne schválil hnutie. Chiara pomáha svojou neformálnou diplomaciou pri dialógu pápeža Pavla VI. a carihradského pravoslávneho patriarchu Athenogorasa I., stretáva sa s mnohými predstaviteľmi svetových náboženstiev. Je čestnou prezidentkou Svetovej konferencie náboženstiev za mier a kandidátkou na Nobelovu cenu mieru. Je nositeľkou Templetonovej ceny za pokrok v náboženstve (1977), Ceny UNESCO za výchovu k mieru (1996). V roku 1997 mala príhovor v sídle OSN; v roku 1998 jej Rada Európy udelila Cenu za ľudské práva; dostala 12 čestných doktorátov, je čestnou občiankou mnohých miest sveta.



„Ježiš prítomný medzi nami prináša aj jeden nádherný dar: plnú, novú radosť, radosť z jednoty, ktorú on prisľúbil.

Drahí, aj k tomu nás dnes Boh povoláva: poznať pravú radosť, vlastniť šťastie, ktoré svet nemá. Keď sa pozrieme okolo seba, koľko nudy vidíme, koľko nezáujmu, často koľko smútku. A koľký smäd, koľko bláznovstiev, aby sme vlastnili šťastie! Čím iným je fenomén drogy, opojenie televíznymi programami, čím iným sú vzbury vo svete a samotné vojny? Sú smädom po spravodlivosti, pokoji, sú smädom po šťastí.

No Boh zjavil kresťanom a aj nám dnes, kde je prameň, nálezisko šťastia.

Keďže žijeme lásku, ktorá nás zjednocuje, sme šťastní. Keďže prinášame jednotu, sme rozdávatelmi radosti.

Nieko je povolaný dávať bratom chlieb alebo im poskytnúť ubytovanie, radu, vzdelanie alebo strechu nad hlavou... my dávame predovšetkým radosť, a ak treba, aj to ostatné, avšak najprv radosť, šťastie.

Sme povolaní naučiť svet usmievať sa.

Ďakujeme Bohu za túto radosť a urobme z nej náš rozlišovací znak.“

(z príhovoru na štadióne Ondreja Nepelu v Bratislave 12. 5. 2001)

### Spoločenstvo Samaritán

Spojené s menom P. Alojza Šaturu, SJ, ktorý navštevoval, učil náboženstvo a pripravoval na prijatie sviatostí telesne postihnuté deti v bratislavskom ústave na Mokrohájskej. Členmi sú chorí, telesne postihnutí i zdraví mladí ľudia.

Cieľ: pomoc v ťažkých životných situáciách prijímať utrpenie ako dar, prekonávanie bariér - spoločenských i v ľudskom myslení, seberealizácia telesne postihnutých, prežívanie života v plnosti

Aktivity: podujatia pre postihnutých, púte, rekondičné a rehabilitačné pobyty, kurzy, duchovné obnovy, adorácie, stretnutia v malých spoločenstvách, charitatívna pomoc, poradenstvo

Kontakt: Spoločenstvo SAMARITÁN, Novoveská 32, 841 07 Bratislava, www.sknet.sk/samaritan

### Viera a svetlo

Hnutie založil francúzsky kňaz Jean Vanier. Hnutie vychádza z presvedčenia, že každá osoba s mentálnym hendikepom je plnohodnotnou osobou so všetkými právami ľudskej bytosti. Cieľ: pomôcť mentálne postihnutým a ich rodinám nájsť skutočné miesto v Cirkvi a spoločnosti, pomocou starostlivosti a vzťahu spoločenstva s nimi.

Aktivity: spoločenstvá mentálne postihnutých, ich príbuzných a priateľov, ktoré majú okolo 30 členov a schádzajú sa 3- až 4-krát týždenne, púte, duchovné cvičenia, výlety.

Kontakt: Emília Borodáčová, Pekníkova 1, 841 02 Bratislava

Zostavené podľa: Kresťanské hnutia, združenia a inštitúcie laikov na Slovensku, vydala Komisia pre laikov KBS, 1999

Na Kvetnú nedeľu oslávila Cirkev v poradí už XVI. Svetový deň mládeže. Svätý Otec Ján Pavol II. pri tejto príležitosti adresoval mládeži na celom svete list. Keďže na Slovensku sa k nemu nedostalo veľa mladých, prinášame vám jeho znenie. Slovenskú verziu listu sme prebrali z internetovej stránky Komisie biskupov Slovenska [www.rcc.sk](http://www.rcc.sk). Na tejto stránke môžete nájsť aj ďalšie dokumenty Svätého Otca.

*"Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme každý deň svoj kríž a nasleduje ma. (Lk 9, 23)*

Milí mladí!

1. Keď sa na vás s radosťou a láskou obraciam pri tomto našom pravidelnom každoročnom stretnutí, zároveň si pred očami i v srdci uchovávam pôsobivý obraz veľkej brány na priestranstve pri Tor Vergata v Ríme. V ten večer, 19. augusta minulého roku, na začiatku vigílie XV. svetového dňa mládeže, keď som ruka v ruke s piatimi mladými z piatich svetadielov prekročil jej prah pred tvárou ukrižovaného a vzkrieseného Krista, akoby som spolu s vami všetkými symbolicky vstúpil do tretieho tisícročia.

Chcem tu z hĺbky srdca vyjadriť úprimnú vďaka Bohu za dar mladosti, ktorý cez vás zostáva v Cirkvi i vo svete (porov. homília pri Tor Vergata 20. augusta 2000).

S dojatím chcem Bohu poďakovať aj za to, že mi dovolil sprevádzať mladých celého sveta počas posledných dvoch desaťročí práve skončeného storočia a ukazovať im cestu, ktorá vedie ku Kristovi, ktorý je "ten istý včera i dnes a naveky (Hebr 13, 8). No zároveň mu ďakujem za to, že mladí sprevádzali a temer podopierali pápeža na jeho apoštolských cestách po krajinách celého sveta.

Čím bol XV. svetový deň mládeže, ak len nie časom zvlášť vyhradeným kontemplácií tajomstva Slova, ktoré sa pre našu spásu stalo telom? Či to vari nebola mimo-

riadna príležitosť sláviť a hlásať vieru Cirkvi a plánovať obnovené kresťanské nasadenie s pohľadom spoločne obráteným na svet, ktorý očakáva Slovo prinášajúce spásu? Skutočné plody Jubilea mladých sa nedajú vyčíslieť štatisticky, ale jedine skutkami lásky a spravodlivosti, každodennou vernosťou, ktorá je taká cenná, hoci často málo viditeľná. Zveril som vám, drahí mladí, a najmä tým, ktorí sa priamo zúčastnili na tomto nezabudnuteľnom stretnutí, úlohu ponúknuť svetu takého dôsledné evanjeliové svedectvo.

2. Obohatení o prežitú skúsenosť, vrátili ste sa do svojich domovov a k svojmu obvyklému zamestnaniu a teraz sa chystáte sláviť na diecéznej úrovni spoločne so svojimi pastiermi XVI. svetový deň mládeže.

Pri tejto príležitosti by som vás chcel vyzvať, aby ste sa zamysleli nad požiadavkami, ktoré kladie Kristus na toho, kto chce byť jeho učeníkom: "Kto chce ísť za mnou," hovorí, "nech zaprie sám seba, vezme každý deň svoj kríž a nasleduje ma" (Lk 9, 23). Ježiš nie je Mesiášom triumfu a moci. Veď neoslobodil Izrael spod rímskej nadvlády a nezaistil mu politickú slávu. Ako opravdivý Pánov služobník uskutočnil svoje mesiánske poslanie v solidarite, v službe, v ponížení až po smrť. Je Mesiášom, ktorý sa vymyká akýmkoľvek schémam a senzáciám, ktorého nemožno "pochopiť logikou úspechu a moci, ktorá sa používa vo svete ako kritérium hodnotenia plánov a činností.

Ježiš prišiel, aby plnil Otcovu vôľu, a zostáva jej verný až do konca. Takto uskutočňuje svoje spásne poslanie pre tých, ktorí v neho veria a milujú ho - nie slovami, ale skutkami. Ak je láska podmienkou, aby sme ho nasledovali, obeť preveruje

pravosť tejto lásky (porov. Salvifici doloris, č. 17-18).

3. "Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme každý deň svoj kríž a nasleduje ma" (Lk 9, 23). Tieto slová vyjadrujú radikálnosť voľby nepripúšťajúcej váhanie a zmenu názoru. Je to tvrdá požiadavka, ktorá ohromila samotných apoštolov a počas stáročí odradila mnohých mužov a ženy od nasledovania Krista. No práve táto radikálnosť priniesla aj obdivuhodné plody svätosti a mučeníctva, ktoré posilňujú Cirkev pri jej putovaní v čase. Ešte i dnes tieto slová znejú ako pohoršenie a bláznovstvo (porov. 1Kor 1, 22-25). Napriek tomu práve s nimi sa treba porovnávať, lebo cesta, ktorú vytýčil Boh svojmu Synovi, je rovnaká ako tá, ktorú musí prejsť jeho učeník, čo sa rozhodol nasledovať ho. Nejestvujú dve cesty, ale len jedna: tá, ktorou šiel Majster. Učeníkovi nie je dovolené vymýšľať si inú.

Ježiš kráča pred svojimi a od každého žiada, aby robil to, čo robil on sám. Hovorí: neprišiel som, aby som sa dal obsluhovať, ale aby som slúžil; kto chce byť ako ja, musí byť sluhom všetkých. Prišiel som medzi vás ako ten, ktorý nič nemá; môžem teda od vás žiadať, aby ste zanechali akékoľvek bohatstvo, ktoré vám bráni vojsť do nebeského kráľovstva. Prijímam, že mi odporujú, že ma odmieta väčšina môjho národa; preto môžem žiadať aj od vás, aby ste prijali to, že vám budú odporovať a napádať vás zo všetkých strán.

Inak povedané, Ježiš požaduje, aby sme si odvážne zvolili rovnakú cestu ako on; zvolili si ju predovšetkým "vo svojom srdci, lebo v akej vonkajšej situácii sme, nezávisí od nás. Od nás však závisí, či chceme, nakoľko je to možné, poslúchať Otca ako Ježiš a či sme ochotní prijať až do dôsledkov plán, ktorý má pre každého z nás.

<http://www.dimenzie.sk>

4. "Nech zaprie sám seba." Zaprieť sám seba značí vzdať sa vlastného plánu, ktorý je často obmedzený a malicherný, aby sme prijali Boží plán: toto je cesta obrátenia nevyhnutná pre kresťanský život, ktorá priviedla apoštola Pavla k tvrdeniu: "Už nežijem ja, ale vo mne žije Kristus" (Gal 2, 20).

Ježiš nežiada, aby sme sa vzdali života, ale aby sme prijali novosť a plnosť života, ktorú môže dať len on. Človek má v hĺbke svojho bytia zakorenený sklon k tomu, aby "myslel sám na seba, aby seba postavil do centra svojich záujmov a všetko meral podľa seba." Kto však ide za Kristom, odmieta toto zahľadanie sa do seba a nehodnotí veci podľa vlastného prospechu. Prežitý život posudzuje podľa rozdávania a nezištnosti, nie na základe toho, čo dosiahol a vlastní. Veď pravý život sa prejavuje darovaním samého seba a toto je plodom Kristovej milosti: je to jestvovanie v slobode a v spoločenstve s Bohom a bratmi (porov. Gaudium et spes, č. 24).

Ak sa v živote nasledovanie Pána stáva najvyššou hodnotou, potom všetky ostatné hodnoty dostanú vzhľadom naň svoje správne miesto a význam. Kto sa zameriava len na pozemské dobré, napriek zdanlivému úspechu prehrá: smrť ho zastihne s množstvom vecí, no s nenaplneným životom (porov. Lk 12, 13-21). Voľba teda spočíva medzi byť a mať, medzi plným životom a prázdny bytím, medzi pravdou a lžou.

5. "Nech vezme každý deň svoj kríž a nasleduje ma." Tak ako sa kríž môže stať iba ozdobným predmetom, tak sa aj výraz "niesť kríž" môže stať len frázou. V Ježišovom učení však tento výraz nekladie na prvé miesto umŕtvovanie a zriekanie sa. Netýka sa predovšetkým povinnosti trpezlivo znášať malé či veľ-

ké každodenné trápenia a už vôbec nechce povyšovať bolesť na prostriedok, ktorým sa možno zapáčiť Bohu. Kresťan nevyhľadáva bolesť kvôli nej samej, ale hľadá lásku. Prijatý kríž sa stáva znamením lásky a úplného darovania sa. Nie je to za Kristom znamená spájať sa s ním vo chvíli, keď prináša zvrchovaný dôkaz lásky.

Nemožno hovoriť o kríži bez toho, aby sme vzali do úvahy Božiu lásku k nám, skutočnosť, že Boh nás chce zahrnúť svojimi dobrami. Výzvou "nasleduj ma" opakuje Ježiš svojim učeníkom nielen: Vezmi si ma za vzor, ale aj: Prežívaj so mnou môj život a moje rozhodnutia, daruj so mnou svoj život z lásky k Bohu a k bratom. Takto Kristus otvára pred nami "cestu života, ktorú, žiaľ, stále ohrozuje cesta smrti". Hriech je tou cestou, ktorá oddeľuje človeka od Boha a od blízkeho, vyvoláva rozdelenie a rozvracia spoločnosť zvnútra.

Cesta života, ktorá preberá a obnovuje Ježišove postoje, sa stáva cestou viery a obrátenia. Je to práve cesta kríža. Je to cesta, ktorá vedie k tomu, aby sme sa zverili jemu a jeho plánu spásy, aby sme verili, že Ježiš zomrel preto, aby sa zjavila Božia láska ku každému človekovi je to cesta spásy uprostred často rozdrobenej, zmätenej a rozporuplnej spoločnosti; je to cesta vernosti v nasledovaní Krista až do konca, neraz v búrlivých okolnostiach každodenného života; je to cesta, ktorá sa neobáva neúspechov, ťažkostí, odsunutia na okraj, osamotenosti, lebo srdce človeka napĺňa Ježišova prítomnosť; je to cesta pokoja, sebaovládania, hlbokkej radosti srdca.

6. Milí mladí, nech sa vám nezdá zvlášť, že na začiatku tretieho tisícročia vám pápež ešte raz ukazuje kríž ako cestu

života a opravdivého šťastia. Cirkev odjakživa verí a vyznáva, že iba v Kristovom kríži je spása.

Rozšírená kultúra pominuteľného, ktorá prisudzuje hodnotu tomu, čo prináša potešenie a čo sa javí ako pekné, by nás chcela presvedčiť o tom, že na dosiahnutie šťastia treba odstrániť kríž. Ako ideál predstavuje ľahký úspech, rýchlu kariéru, sexualitu odtrhnutú od zmyslu pre zodpovednosť a nakoniec bytie zamerané na vlastné sebauplatnenie, často bez ohľadu na tých druhých.

Avšak otvorte len dobre oči, drahí mladí: toto nie je cesta, ktorá vedie k životu, ale chodník, ktorý strháva do smrti. Ježiš hovorí: "Lebo kto by si chcel život zachrániť, stratí ho, ale kto stratí svoj život pre mňa, zachráni si ho." Ježiš nás nenecháva v pochybnostiach: "Veď čo osoží človekovi keby aj celý svet získal, a seba samého by stratil alebo poškodil?!" (Lk 9, 24-25). Pravdou svojich slov, ktoré znejú tvrdo, no napíňajú srdce pokojom, nám Ježiš odhaľuje tajomstvo pravého života (porov. Príhovor k mladým ľuďom Ríma 2. apríla 1998).

Nemajte teda strach ísť cestou, ktorú prešiel Pán ako prvý. Svojou mladosťou vtlačíte otvárajúcemu sa tretiemu tisícročiu znamenie nádeje a nadšenia, ktoré sú charakteristické pre váš vek. Ak necháte v sebe pôsobiť Božiu milosť, ak neochabne vaše každodenné úsilie, urobíte toto nové storočie lepším časom pre všetkých.

S vami kráča Mária, Pánova matka, prvá z učeníkov, tá, ktorá zostala verne pod krížom, z ktorého jej Kristus zveril nás ako jej deti. A nech vás sprevádza aj apoštolské požehnanie, ktoré vám zo srdca udeľujem.

Vatikán 14. februára 2001  
JÁN PAVOL II.

## Anketa:

- **Kolko čísel nášho časopisu si už prečítal?** .....
- **Odkiaľ si sa dozvedel o našom časopise?**
  - o videl som ho v knihkupectve
  - o kúpil som si ho na omši
  - o od známeho, kamaráta
  - o našiel som ho na internete
  - o v knižnici
  - o inak:.....
- **Nové Dimenzie:**
  - o kupujem pravidelne
  - o kupujem občas
  - o mám predplatené
  - o dostanem od niekoho
  - o dostávajú sa ku mne iným spôsobom
- **Zohnaf ND je pre mňa:**
  - o veľký problém
  - o ide to, ale s problémami
  - o keď chcem, tak ich zoženiem
  - o väčšinou sa to dá
  - o žiadny problém
- **Ako by si vylepšil spôsob distribúcie ND?** .....
- **Cena 25 Sk za ND je:**
  - o primeraná
  - o primeraná, ale zaplatil by som aj viac
  - o podhodnotená
  - o vysoká
  - o neviem
- **Kolko je pre teba maximálna cena za ND?** .....
- **Myslíš, že sú súťaže a kvízy v ND potrebné?**
  - o áno / skôr áno
  - o nie / skôr nie
  - o neviem
- **Si spokojný s obsahom časopisu?**
  - o áno / asi áno
  - o nie / skôr nie
  - o neviem
- **Myslíš, že časopis oslovuje svoju cieľovú skupinu - vysokoškolákov?**
  - o áno
  - o nie
  - o áno, ale.....
- **Ktoré tri rubriky sa Ti najviac páčia?** .....
- **Ktoré rubriky by si zrušil?** .....
- **Myslíš, že je potrebný úvodník v ND?** .....
- **Priestor, ktorý je venovaný správam by si:**
  - o zväčšil
  - o zmenšil
  - o ponechal
- **Rubrika "téma čísla" sa ti:**
  - o veľmi páči
  - o páči, ale zmenil by som výber tém
  - o neviem
  - o nepáči, ale akceptujem ju
  - o zrušiť
  - o navrhujem nasledovné témy: .....
- **Priestor venovaný téme čísla:**
  - o ponechal by som jej rovnaký priestor
  - o rozšíriť
  - o znížiť počet strán
  - o zrušiť

A Postova  
poukazka na Sk .....

slovom ..... h  
 ..... SK ..... h  
 Tatra Banka a. s.,  
 Bratislava 2665716002/1100

K. symbol: Univerzitne pastoračne centrum  
 Nove dimenzie  
 0179 Stare grunty 36, 842 25 Bratislava  
 817 11 VAKUP BRATISLAVA

Odosielateľ: .....

Okr. pečiatka .....

801-215/97 Podacie číslo

Sk .....	h .....	h .....	h .....
Univerzitne pastoračne centrum Nove dimenzie Stare grunty 36, 842 25 Bratislava	Univerzitne pastoračne centrum Nove dimenzie Stare grunty 36, 842 25 Bratislava	Univerzitne pastoračne centrum Nove dimenzie Stare grunty 36, 842 25 Bratislava	Univerzitne pastoračne centrum Nove dimenzie Stare grunty 36, 842 25 Bratislava
Tatra banka a.s. Bratislava 2665716002/1100	Tatra banka a.s. Bratislava 2665716002/1100	Tatra banka a.s. Bratislava 2665716002/1100	Tatra banka a.s. Bratislava 2665716002/1100
V. symbol: .....	V. symbol: .....	V. symbol: .....	V. symbol: .....
Odosielateľ: .....	Odosielateľ: .....	Odosielateľ: .....	Odosielateľ: .....
K. symbol: 0179	K. symbol: 0179	K. symbol: 0179	K. symbol: 0179
Zúčtovacie data platiťela:		Odosielateľ:	
Zaplatena sadzba:		Kontrolný listok	
Ustrizok pre prijímateľa		Ustrizok pre prijímateľa	

Supis prevodov položka  
číslo:

Sprava pre prijímateľa

objednavam si ..... kusov  
z každého čísla časopisu  
Nove Dimenzie.

Posielam dar ..... Sk

Casopis Vám budeme posielat  
dovtedy, pokiaľ nevyčerpate svoj  
penazný kredit.

Casopis mi posielajte na adresu:  
(vyplňte len ak je ina, ako adresa odosielateľa)

NEVYPLACAJTE V HOTOVOSTI

Penaznom ustave v .....  
Uhradte touto post. poukazkou Sk .....  
z mojho (nasho) uctu číslo .....  
nazvom .....  
v prospech uctu uvedeného na prednej strane poukázky a vo  
variabilnom symbole uve te: .....

dňa: ..... podpis podľa podpisového vzoru

Likv.	Kontr.
-------	--------

Penazny listok

Pocet	Hodn.	Sk	h
	5000	000	
	1000	000	
	500	00	
	200	00	
	100	00	
	50	0	
	20	0	
	10 Sk		
	5 Sk		
	2 Sk		
	1 Sk		
	50 h		
	20 h		
	10 h		
	ostatne		
Uhrn			

Penazny listok

starostlivo uschovajte!  
Pri reklamácii ho predložte!

Ziadat o patranie po poukazke  
je mozne do 1 roka po jej podani  
na postovu prepravu.

Poukazocene za poukázky vyplá-  
tene v hotovosti a urcene na pripí-  
sanie na uctet adresata v penaz-  
nom ustave cini:

do sumy: 500,- Sk ..... 4,-Sk

do sumy: 1 000,- Sk ..... 8,-Sk

do sumy: 5 000,- Sk ..... 10,-Sk

do sumy: 50 000,- Sk ..... 15,-Sk

za kazdych dalsich

50 000,- Sk alebo ich cast 6,-Sk

Reklamacia c. ....

..... podpis pracovníka posty

• **Najviac čítam recenzie o:**

o filme / knihách / hudbe / divadle

• **Je v časopise venovaný dostatočný priestor duchovným témam?**

o áno / asi áno / neviem / skôr nie / nie

• **Si spokojný s dizajnom časopisu?**

o áno / asi áno / neviem / skôr nie / nie

• **Videl si už internetovú stránku ND?**

• **Máš pocit, že je časopis pripravovaný:**

o profesionálne

o amatérsky

o vidno tu študentský rukopis

o nevkusne - flákačsky

• **Námety a pripomienky:**

• **Tvoj vek:** .....

• **Pohlavie:** muž / žena

• **Zamestnanie:**

o žiak

o stredoškólák

o vysokoškólák

o vojak alebo civilkár

o pracujúci

o nezamestnaný

o podnikateľ

o dôchodca

# !!! CENA !!!

Vyplnenú anketu nám zašlite na adresu redakcie. Dvouch z Vás odmeníme CD nosičom slovenskej gospelovej hudby.

**PREDPLATNÉ**

V roku 2001 vychádza 5 čísel Nových dimenzií (február, apríl, jún, október, december).

Cena za jeden výtlačok je:

**25 Sk.**

Ročné predplatné je:

**125 Sk.**

Objednávky časopisu:

• *poštou na adresu:*

Univerzitné pastoračné centrum

Nové dimenzie

Staré grunty 36

842 25 Bratislava

• *e-mailom:*

predplatne@dimenzie.sk

• *zaslaním poštovej poukázky:*

Tatra banka a. s. Bratislava

č. ú.: 266 571 6002 / 1100

Na poštovej poukázke (objednávke) nezabudnite uviesť koľko kusov z každého čísla ND chcete odobrať, u starých predplatiteľov aj prípadnú zmenu adresy.

Časopis Vám budeme posielat dovtedy, pokiaľ nevyčerpáte svoj peňažný kredit.

U hromadných distribútorov sa podmienky upravujú individuálne.

Okrem predplatného môžete prispieť na časopis aj finančným darom, za ktorý vám vopred ďakujeme.

Kto získa aspoň troch nových predplatiteľov, má nárok na ročné predplatné časopisu Nové dimenzie zadarmo.

Starí predplatelia si môžu objednať aj staršie čísla Nových dimenzií v cene

**10 Sk / kus.**

Ponuka platí do vypredania zásob starších čísel.

# Duch veje aj po Slovensku

**Priznám sa, že ešte pred rokom boli pre mňa charizmatici tak trochu "divnou" skupinou ľudí v Cirkvi, o ktorých sa rozprávajú celkom dobré vtipy. Dnes sa s nimi môžete stretnúť všade. Billboardy po celom Slovensku, evanjelizačné kampane na námestiach miest a mestečiek, pravidelný rozhlasový program, vlastný časopis, "evanjelizačné" zápalky, stále populárnejšie chvály Riša Čanakyho a Braňa Letka. Ich "vplyv" je dnes taký veľký, že dosiahli zrušenie dvojzmyselnej nemorálnej reklamnej kampane jedného zo slovenských mobilných operátorov. A to už radšej ani nehovorím o chystanom projekte kresťanského rádia. Za týmto všetkým nájdete Spoločenstvo pri Dóme sv. Martina. Ako je možné, že 16 ľudí dokáže veci, pred ktorými oficiálne cirkevné štruktúry len neveriaco otvárajú ústa? Ako to ide dokopy s nie príliš lichotivým obrazom, ktorý o charizmatikoch panuje v našej Cirkvi? Dost dôvodov na to, aby som sa pokúsil nahliadnúť do zákulisia tohto spoločenstva spolu s jedným z jeho zakladateľov a prvých vedúcich Braňom Škripekcom.**

## Čo za "štruktúru" je vlastne Spoločenstvo pri Dóme sv. Martina?

Je to laické spoločenstvo. Myslím si, že dnešná katolícka cirkev je dobre zorganizované spoločenstvo, o čom nás presvedčuje už 2 000 rokov jej existencie, ale až od prvého poschodia jej hierarchickej štruktúry. A práve tie schody z prízemnia na prvé poschodie sa pokúšame vybudovať. Teda chceme byť laickou "štruktúrou", ktorá chce obnovovať to, čo je živoriace, prebúdzáť to, čo je spiace, a kriesiť to, čo je mŕtve.

## Takých spoločenstiev, ako je to vaše, je na Slovensku viac. Ste nejako spolu zviazaní, spolupracujete spolu?

Žiadna pevná organizácia neexistuje. Je to akási aliancia nezávislých spoločenstiev. My sme malá pevná skupina s 15 členmi, ktorí majú určitý záväzok, tzv. záväzné spoločenstvo. Sme typ laickej komunity, ktorá ešte nie je rádom, ale už nie je ani nezáväzným stretnutím. Takýchto komunit je u nás, cca 5 - 7. Sami sa snažíme zakladať ďalšie. Najprv ako stretká, ktoré neskôr môžu prerásť do takýchto spoločenstiev.

### Záväzok?

Zmestí sa na jeden list A4. Zaväzujeme sa v ňom spôsobovať prebudenie Cirkvi, zachytávať toto prebudenie, podporovať ľudí, ktorí takto aktívne a živo kráčajú s Pánom, prinášať im vyučovanie a naše praktické skúsenosti zo života s Pánom v každodennom bežnom laickom živote kresťana na tom konkrétnom mieste, kde človek existuje. Je tam niekoľko nenáročných povinností, akési minimum osobného duchovného života: polhodina sústredenej modlitby



a štúdia Písma denne, liturgia podľa možnosti, adorácia v tichu, dravo nasledovať Pána. Sú tu aj určité finančné záväzky o podpore spoločenstva a povinnosť slúžiť a stretávať sa spolu.

## Je spoločenstvo otvorené ľuďom v rôznych povolaniach?

Samozrejme, či slobodní, či ženatí alebo vydaté, ale boli by sme radi, keby si aj kňazi či zasvätené osoby našli k nám cestu, ale ani to by nič nezmenilo na tom, že sme laickí v tom najširšom ponímaní.

## Čím sa odlišujete od klasickej "kameňnej" Cirkvi?

Myslím, že ľudí k nám priťahuje najmä priame zameranie na každodenný praktický osobný život s Bohom: nachádzanie vedenia Duchom Svätým, preukazovanie praktickej lásky a milosrdenstva blížnym v rozličných situáciách, vytváranie vzťahov medzi ľuďmi. Chceme dať ľuďom spoločenstvo, vyučovanie a slobodu modlitby.

## Spoločenstvo pri Dóme sv. Martina

záväzné laické modlitbové spoločenstvo

Vznik: 1993

Počet členov: 16

**Adresa:** Informačné centrum  
Spoločenstva pri Dóme sv. Martina  
Kapitulská 9  
811 01 Bratislava

Tel/fax: 54433528  
e-mail: infocentrum@nextra.sk  
www stránka: www.martindom.come.to

<http://www.dimenzie.sk>



### Ako mám chápať slobodu modlitby?

Ľudia dnes ani v klasickej Cirkvi, ani v rôznych hnutiach a spoločenstvách nenachádzajú slobodu modlitby, teda možnosť vyjadrovať svoj rozhovor s Bohom akýmkoľvek spôsobom: gestom, spontánnymi slovami, radosťou, pokrikmi, tancom. Človek potrebuje zažiť, čo to je byť úplne slobodný - "byť úplne nahý pred Božou tvárou", a byť slobodný v tomto vyjadrení aj pred spoločenstvom ostatných kresťanov. Katolíci majú obrovský strach modliť sa spoločne a ozaj úprimne. Nie je problém modliť sa Otčenáš, svätý ruženec či iné naučené modlitby. Šokujúco však na nich pôsobí výzva: "Teraz sa modlite tak, ako by ste chceli Bohu naozaj niečo úprimne povedať."

**Kladiete veľký dôraz na vyučovanie. V katolíckej Cirkvi aj vďaka štyridsaťročnému komunistickému prenasledovaniu prakticky úplne vymizlo vyučovanie. Aj dnes, keď sa ho podarilo dostať do škôl, končí**

**prakticky v II. ročníku stredných škôl. A nedeľné kázne ho určite nenahradia...**

My sa snažíme vysvetľovať princípy úspešného kresťanského života. Ježiš slúboval život v hojnosti. A ten život môžeme žiť už tu a dnes a nie až vo večnosti. Život nádherný, hlboký, plný. Život

v každodennom kontakte s Duchom Svätým... Teda naše učenie je o tomto, nie o dogmách, nie o teológii (aj keď ju niektorí z nás vyštudovali či študujú). A keď už teológia, tak nie teológia univerzity, ale každodenného života.

**Napriek tomu, že sa Sväté písmo vyníma v knižnici takmer každej katolíckej rodiny, jeho pravidelné čítanie či štúdium je u nás veľmi zriedkavé. Vy však práve naň kladiete veľký dôraz.**

Písmo musí byť základom každej spirituality. Písmo je stredom nášho života. Je to každodenné stretávanie s Božím slovom, sytenie sa ním ako chlebom. Existuje nielen chlieb stola (eucharistia), ale aj chlieb Slova. Nie každý deň sa dostanem na svätú omšu, ale Písmo otváram

každé ráno. Keby nebodaj prišla vojna či opäť prenasledovanie Cirkvi, môžem kvôli tomu na veľmi dlhú dobu zostať bez eucharistie, ostanem teda bez Krista? Nie, Božie slovo je tu ako chlieb na to, aby sme ho jedli každý deň, a tak aby do nás vstupoval Kristus.

### Autorita v spoločenstve, vodcovia...

Naše spoločenstvo malo štyroch vedúcich, dnes sú už len dvaja. Ja som v pozícii poradcu. Snažíme sa spájať aj s vedúcimi iných spoločenstiev, vytvárame širší kruh vedúcich. Vedúci v našich spoločenstvách nie sú demokraticky volení. Snažíme sa profilovať vodcov, ľudí naozaj znovuzrozených, prijímajúcich vedenie Duchom Božím, s prirodzenou vodcovskou autoritou.

### Ako prijímate autoritu Cirkvi, ako vašu autoritu prijíma Cirkev?

My si vážime autoritu katolíckej hierarchie, no naša autorita však nie je autoritou postu, ale autoritou



služby, ktorú robíme. Si autoritou na mieste, ktoré máš zastávať, kam si povolaný. To sa nedá nariadiť autoritou úradu Cirkvi. Zveruje ju Boh, je to povolanie do služby. Ide vlastne o autoritu vodcu, ktorého do jeho služby povolal Boh, vybavil ho potrebnými darmi a schopnosťami, ako aj spolupracovníkmi na konkrétny projekt. Týmto sa snažíme dopĺňať hierarchickú autoritu Cirkvi.

### Prijíma takúto vašu autoritu aj pospolitý veriaci ľud, ktorý má u nás akúkoľvek autoritu v Cirkvi spojenú so svätením a kolárikom okolo krku?

Máme s tým dosť veľké problémy. My si však na nič nenárokuje, my ponúkame. Obrovským povzbudením je pre nás, že takmer všetci, ktorí mali voči nám výhrady, nakoniec po čase uznali,

že to, čo sme im ponúkli, im v živote pomohlo, isté veci napravilo, povzbudilo. A pochopili, že nenarúšame autoritu hierarchicky ustanovenej štruktúry pastierov, ale prinášame len budovanie vnútorného osobného duchovného života ľudí. Nevstupujeme do teritória žiadneho farára či biskupa. Prichádzame len na pozvanie, či už do rodiny, modlitebnej skupiny, spoločenstva, stretka. Prichádzame ako priatelia k priateľom. Nie sme žiadnou oficiálnou katolíckou cirkevnou misiou. Z toho je jasné, že by sme nemuseli odnikadiaľ odísť, keby nás miestny duchovný správca vykázal. Radšej však ustúpime a odídeme, nechceme vyvolávať konflikty. Ale takýchto prípadov bolo málo: kňazi aj biskupi nám v poslednom čase dávajú zelenú, lebo pozorujú výsledky našej práce. My najprv začneme pracovať a potom ich necháme vyjadriť sa k tomu. Prijímame od nich pripomienky a korekcie. Keby sa im však naša práca prestala páčiť a chceli by nás rozprášiť, ešte stále sme občianskym združením, spoločenstvom priateľov, kresťanov rôznych vyznaní a stále máme zákonnú bázu, na ktorej môžeme pracovať. Ale pretože našu hierarchiu rešpektujeme, skončili by sme, alebo odišli.

**Ako prijímajú katolíci charizmatické skupiny, najmä keď majú svoj historický pôvod v protestantských denomináciách?**

Napriek tomu, že letničné hnutie sa objavilo v XIX. storočí v protestantských cirkvách, po II. vatikánskom koncile sa charizmatické hnutie spontánne prejavilo aj v katolíckej cirkvi. Letničný zážitok však môžeme vidieť od apoštolov, cez mnohých svätých a mnohé hnutia v dejinách Cirkvi (napr. františkánske či dominikánske hnutie). My sa však v súčasnosti nepredstavujeme ako charizmatické hnutie, ale ako hnutie modlitbových skupín. Samotné slovo "charizmatický" je totiž u nás červeným súknom, ktoré dráždi mnohých veriacich, ako aj ľudí z cirkevnej hierarchie. Vypustenie tohto slovíčka odstránilo mnohé problémy. Otvorene však tvrdíme, že bez pôsobenia Ducha nemôže kresťan existovať. Charizmy sú nástroje, ktoré človek potrebuje. Mnohí ľudia majú averziu voči charizmatickým hnutiam, jednak preto, že ich nesprávne chápú, a jednak preto, že nie sú ochotní "stráviť" ich radikálnosť. Tá vyplýva z pozvania a nárokov Ducha. Ďalší kameň úrazu je sloboda a spontánnosť v prejavoch. Tu neexistuje jediný správny spôsob modlitby či správania, ani jediné správne oblečenie vhodné do kostola. Duch prináša obrovskú inováciu.

**Prijatie chariziem je prekážkou pre mnohých moderných ľudí...**

Charizmy nie sú odmenou. Mnohí, ktorí ich majú, pôjdu do pekla. Ježiš to jasne povedal. Mnohí v jeho mene konali zázraky, vyhánali diabla, učili, ale On im povie na konci: Nepoznám vás! Charizma neznamená svätosť, ani zaručené nebo. Rozhodujúce je ovocie Ducha, ktoré prinesú. Najprv ich treba spoznať, až potom súdiť.

A potom je moje odmietnutie mojím slobodným rozhodnutím. Ježiš v niekoľkých podobenstvách hovoril o rozdaní darov a talentov a vyžadoval, či dokonca súdil ich používanie. Používať charizmy je teda naša povinnosť, no prijatie do života v nebi je podmienené ovocím Ducha.

**Charizma hovorenia v jazykoch je často kameňom úrazu. Keď už na nič iné, aspoň na hovorenie v jazykoch sa "zmôže" takmer každý...**

Je to problém. Sám si všimám, že mnohí sa v určitom prvotnom zážitku s Bohom zastavia a tvária sa, akoby už vyštudovali školu Ducha. A pritom sú iba prváky... Tú školu treba dokončiť, nechať sa osloviť Bohom, prijať jeho volanie, nechať sa vyučiť, vyzbrojiť, a potom prichádza prax. Táto nezrelosť sa potom v našom hnutí prejavuje masovým rozšírením hovorenia v jazykoch, ale takmer

**Aktivity Spoločenstva**

Kampaň pre Ježiša leto 2000, jar 2001, chystá sa leto 2001

vystúpenia na uliciach 13 slovenských miest s hudbou a svedectvami o Ježišovi; kampaň sprevádzaná 120 veľkými billboardami po celom Slovensku a vystúpeniami v 6 rádiách; osobný kontakt s cca 20 000 ľuďmi, mediálny dosah 1 000 000 ľudí

**Zápalky**

zakúpenie reklamnej plochy na 1 000 000 kusov zápalkových krabičiek, potlačených evanjelizačnými motívami

**Časopis NAHLAS**

mesačník s nákladom 2 600 kusov, distribuovaný zdarma.

**Rozhlas**

relácia Frekvencia M, každý tretí pondelok v mesiaci o 19.20 h na frekvenciách Rádia Slovensko (dosah cca 100 000 ľudí)

**Otvorené stretnutia**

každý týždeň v stredu o 18.15 h v budove Únie žien na Štefánikovej ul. v Bratislave (účasť cca 400 ľudí)

**Evanjelizácia**

pouličná, väznice, kasárne, mítingy, konferencie

**Chvály**

vedúci Braňo Letko, Richard Čanaky, Marián Waschek, Ján Novotný;

každý týždeň v rámci otvoreného stretnutia, na evanjelizačných akciách, gospelových festivaloch;

albumy:

Braňo Letko: Lamačské chvály (MK, vydalo B&B Studio)

Richard Čanaky:

Vďaka Ježiš I. (MK, vydalo vydavateľstvo Oto Németh)

Vďaka Ježiš II. (CD a MK, vydalo vydavateľstvo Oto Németh)

<http://www.dimenzie.sk>

úplne absenciou iných zaujímavých a potrebných chariziem. Napríklad dar dávať, pomáhať, podporovať, potešovať. Nie sú na prvý pohľad také žiarivé, ale sú nutné, aby plnosť Cirkvi bola naozaj plnosťou.

**Čo je to krst Ducha Svätého? Zavádzate novú sviatosť, či dokonca rušíte sviatosť birmovania?**

Krst Duchom považujem za nevyhnutnosť v živote kresťana. Terminologicky sa používa aj vyliatie Ducha, vliatie Ducha či uvoľnenie Ducha.

Má pri ňom nastať voľné pôsobenie Ducha Svätého v tebe. Môže nastať v rôznom období života kresťana, či už pred prijatím základných sviatosťí, alebo aj po ich prijatí. Ideálne by bolo, aby ľudia pri prijímaní sviatosťí, boli už natoľko pripravení, vyučení, aby pri vysluhovaní sviatosťí došlo k vyliatiu Ducha. Tak to bolo v prvotnej Cirkvi. V našej Cirkvi behom dvoch tisícročí došlo k oddeleniu týchto dvoch skutočností.

Sviatosť je udelená, nesie v sebe moc, ale neprejavuje sa pôsobenie Ducha, alebo len vo veľmi malej miere. Dnešní kresťania sa musia naučiť prijímať dve formy pôsobenia Ducha, sviatosťnú a mimosviatosťnú. Potrebujeme oba spôsoby. Bolo by ideálom, keby krst Ducha Svätého bol spojený s vyslužením sviatosťí, ale môže sa prejavovať kedykoľvek. Krst Duchom je prvé osobné stretnutie s Bohom. Je to mocný a úžasný zážitok, povolanie, naplnenie. Ale toto vyliatie môže každý zakúsiť aj viackrát, tak ako apoštoli po letniciach.

**Ježiš poslal učeníkov hlásať evanjelium, uzdravovať chorých a vyháňať diablov. Tú poslednú úlohu akoby dnešná Cirkev nedokázala plniť, zato sa s nimi stretávame u charizmatických hnutí...**

Je to úžasné dedičstvo a bohatstvo našej Cirkvi.

Ale v súčasnosti mi to pripadá, akoby sme žili v nádhernom paláci našej matky Cirkvi, ale skoro všetko je v ňom занесенé storočným prachom a my používame len pár vecí a pár miestností s najzákladnejšími potrebami k životu. A na ostatnom máme

tabuľky s nápisom: Nedotýkať sa, muzeálny exponát! Vyháňanie démonov je niečím úplne bežným. Nie je to totiž len exorcizmus, ale je to služba oslobodenia, ktorá je daná každému z nás, aby sme sa modlili za oslobodenie iných. Ak sú ľudia posadnutí priamo Satanom, to je rezervované biskupom, aby vykonal

exorcizmus. Ale ja môžem ísť a modliť sa za každého, kto je zviazaný duchom alkoholizmu, narkománie, vášne, či akejkoľvek inej závislosti.

A toto dnes potrebuje veľa ľudí.

**Vaša minuloročná evanjelizačná Kampaň pre Ježiša oslovila mnoho ľudí na celom Slovensku, ale čo s týmito ľuďmi bude ďalej?**

My ideme tam, kde cítime, že nás Pán volá. Nie sme tu však nato, aby sme vytvárali nejakú štruktúru, či paralelnú Cirkev. Ľudia môžu s nami zostať v kontakte cez náš časopis, cez rozhlas či internet... Pokiaľ však cítia volanie po takom spoločensve a spôsobe života, aké žijeme my, sme ochotní a schopní pomôcť pri príprave vodcov, poprípade poskytnúť naše "know-how" o fungovaní takéhoto spoločenstva. Ale tá aktivita, to volanie, musia zachytiť sami ľudia na konkrétnom mieste a v konkrétnom čase.

**Dnes už máte svoje priestory, technické vybavenie, časopis, čoskoro budovy a možno rádio. Nehrozí vám, že "skameniete"?**

Samozrejme, je to možné. Duch Svätý v celej histórii Cirkvi inšpiroval mnoho ľudí, spoločenstiev, reholí, či kongregácií, ktorým zveril v konkrétnom čase konkrétne poslanie. Myslím, že mnoho zakladateľov takýchto inštitúcií sa dnes obracia v hrobe, pretože ich diela stále existujú. A to napriek tomu, že ich poslanie skončilo možno už pred niekoľkými storočiami, ale sú stále "pietne" udržiavané pri živote. Preto sa snažíme byť veľmi vnímaví na vedenie Ducha, aby sme vo chvíli, keď zistíme, že naše poslanie skončilo, boli schopní všetko, čo sme vytvorili a máme, podmíňovať a bez milosti "vyhodit" do vzduchu. A tak uvoľniť miesto tým, ktorých Pán určite zavolá po nás.

Roman Tarina



# Hlavné mesto kontrastov

## Tirana

**Albánsky mediálny inštitút organizoval koncom apríla medzinárodnú konferenciu o stave médií v bývalých totalitných krajinách. A keďže Slovensko sa napriek viacerým prežitkom totality všeobecne považuje za totalitu bývalú, pozvánka na konferenciu prišla aj pre Katedru žurnalistiky v Bratislave. "Pôvodne mala byť tá konferencia v Barcelone," s ľútosťou mi oznamoval profesor Juraj Vojtek, "tak neviem, či máte chuť tam ísť..." Kto by nemal?**

V núdzi poznáš veksláka

"Daj si pozor, aby ťa tam niekto neuniesol," upozornil ma kamarát. "Veď sa tam bojuje, čo ak ťa niekto zastrelí?" strachovala sa babka. Niet nad stereotypy: v mysliach slovenského domorodca je každý Talian sukničkář, každá Nemka blondínka a každý Albáanec ozbrojený pašerák. A pravdou ostáva, že prvý dojem na tiranskom letisku by v tom asi tvrdohlavého xenofóba uistil: v zatuchnutých priestoroch vstupnej letiskovej haly

očakávali prichádzajúcich policajti a slovom či gestami ich zaraďovali do dvoch radov, smerom k úradníckam kontrolujúcim pasy. S tými, ktorých poznali, sa živo zvalili a bez dôkladnejšej kontroly ich púšťali ďalej. Obrovské tašky a batohy, čo cestujúci privádzali z cudziny u nikoho nevzbudili podozrenie. Poriadok nadovšetko. Keď chcel slovenský profesor zaplatiť poplatok za vstupné víza, keďže nemal doláre iba holandské guldeny, postarší policajt ho priviedol k jednému z prístojacich vekslákov a po albánsky i neverbálne mu naznačil, že peniaze si môže vymeniť priamo u neho. Zhrozeného profesora zachránil svojimi bankovkami ďalší z účastníkov konferencie, ktorí nás už netrpezlivo očakávali pred autami, čo mali všetkých odviesť do hotela.

### Metropola uprostred ničoho

Medzi Tiranou a albánskym letiskom je dosť zlá cesta, popri nej vraky starých áut a pasúce sa kozy. Keď sme pristávali, mala som pocit, že sa pilot pomýlil a chce zastaviť uprostred trávnatého ľudoprázdna. Krajina navôkol človeka síce prekvapí svojím hornatým ohraničením - hory sú vždy súčasťou horizontu, obkolesujú aj samotné hlavné mesto - ale inak v nej dominujú iba neosídlené kopce a lúky. Až postupne sa objavujú známky života - a hneď v podobe kontrastov: ošarpané bungalovy sa striedajú s pestrými novostavbami ("Pozrite sa na tie paláce s kópiami gréckych sôch v záhrade," usmieval sa v aute chorvátsky učiteľ žurnalistiky, "aj u nás sa mafiáni vracajú k antike."). Čoraz bližšie k mestu sa vynárajú prvé billboardy - coca-colu pijú aj v najchudobnejšom štáte Európy; zopár zahraničných podnikov a čoraz rušnejšie ulice. Tie ústia do centrálneho tiranského námestia, kde stojí Tirana International Hotel. Vysadať, už sme doma!



Národný hrdina z 15. storočia  
Skanderbeu

### Darček diktátora mestu: vlastný pamätník

Dnes 300-tisícová Tirana sa stala hlavným mestom osem rokov po vyhlásení nezávislosti Albánska v roku 1912. Od 15. storočia patril totiž tento juhbalkánsky štát Osmanskej ríši.

Nezávislosť si kvôli politickej situácii v Európe v prvej polovici 20. storočia zachoval len na veľmi krátke obdobie. Počas druhej svetovej vojny sa Albánsko stalo talianskym protektorátom. Odpor voči talianskym a nemeckým fašistickým jednotkám organizovali partizánske oddiely, z ktorých časť viedol Enver Hodža. Po úplnom víťazstve spojencov sa stal až do roku 1985 najvyšším štátnym činiteľom (generálnym tajomníkom komunistickej strany) Albánskej ľudovej socialistickej republiky. Hlavnému mestu zanechal diktátor okrem všeobecnej chudoby, spôsobenej totálnou izoláciou štátu, aj hmatateľnejšiu pamiatku na svoju osobu: masívnu budovu, podobnú pyramíde, ktorá počas komunizmu slúžila ako jeho múzeum a dnes sa využíva na príležitostné koncerty či výstavy. Začiatkom deväťdesiatych rokov došlo aj v Albánsku k demokratickým zmenám, hoci antikomunistická Demokratická strana vyhrala voľby až na druhý pokus - v roku 1992 (po volebnom fiasku rok predtým). V súčasnosti sú na čele vlády socialisti a ich politika je veľmi podobná trendom vo väčšine štátov bývalého komunistického bloku: snažia sa vytvoriť fungujúci trhový mechanizmus a prilákať zahraničný kapitál, keďže v krajine nefunguje takmer žiadny priemysel a dovážajú sa ešte aj poľnohospodárske produkty; usilujú sa o spoluprácu s ostatnými balkánskymi krajinami, chcú reorganizovať armádu a vstúpiť do NATO.

### Z každého okna iná Tirana

Takmer na všetkých pohľadniciach Tirany nájdete Skenderbergské námestie, pomenované podľa národného hrdinu. A tu je aj hotel, v ktorom účastníci konferencie o médiách bývali. A zase more kontrastov: najprv samotný hotel a jeho "západniarsky" luxus, kontrastujúci so všeobecným obrazom chudoby v krajine, a potom rozdielny výhľad z okna rozdielnych izieb - na jednej strane rušné námestie s najdôležitejšími pamätihodnosťami, na strane druhej schátrané budovy, nedostavané, zničené, špinavé. Každé mesto má svoje horšie časti, v Tirane sú však prilepené hneď k centru, takže o to viac bijú do očí. Zároveň - a to je ďalší kontrast - aj v najrozbitších uličkách prúdi život. Nie prúdi, ale priam prekypuje: a to robí Tiranu nezabudnuteľnou. Semaforey síce skáču od zelenej k červenej, ale nikto ich neberie do úvahy - vo veselej tiranskej premávke vyhráva ten, kto sa nebojí a je drzý. Vodiči jazdia v autách celoeurópskych značiek ("... a všetky sú pašované," sarkasticky poznamenal počas prehliadky učiteľ z Bosny, Tarik Jusic). Na historickej budove Paláca opery, ktorý je mekkou albánskej kultúry, svieti znak internet café. Veksláci postávajú v šíkoch a núkajú albánske leky, výmenou za doláre či marky. Ale nájdú sa aj originálnejší zárobkovo činní obyvatelia: po celej kapitule sú roztrúsení nielen predavači cigariet, orieškov či zahraničných sladkostí, s tovarom často poukladaným hoci aj v parku na plachte, ale aj starčekovia s váhou (odváž sa za pár mincí cestou do práce) či s telefónom (namiesto búdky stolička, stolčeku a telefón priamo na chodníku).



### Albánci bojujú iba mimo Albánska

Južná a juhozápadná časť Tirany už má charakter mesta sčasti obnoveného. Každú krajšiu budovu špatia iba mladučkí vojaci, ktorí okolo nej postávajú. Teda ani nie oni, ale obrovské zbrane, ktorými sú po zuby ozbrojení. "Predstav si," uvažuje poľská študentka, prechádzajúc okolo tirskej univerzity, "že sa taký chlapec strhne na nejaký zvuk, ktorý pritom nemusí nič znamenať, a začne strieľať..." Napriek tomu, a na rozdiel od mylnej predstavy ľudí, ktorí o bojujúcich Albáncoch počujú v televízii (a pritom si akosi nevšimnú, že ide o Albáncov mimo albánskeho územia, a v tom je práve ten problém), sa v Albánsku nebojuje. O ich "národnej hrdosti" (je to politicky vhodnejší termín ako "nacionalizmus", nie?) som istú predstavu získala už v lietadle. Mladý muž, ktorý sedel vedľa mňa, si asi pol hodinu po štarte zavola letušku a spýtal sa jej, prečo personál nehovorí aj po albánsky. "Lebo nikto z nás po albánsky hovoriť nevie," odpovedala zarazená zamestnankyňa švajčiarskych aerolínií. Fakt, prečo by sa Švajčiarka, ktorá pravidelne lieta do Tirany, nemohla naučiť po albánsky?

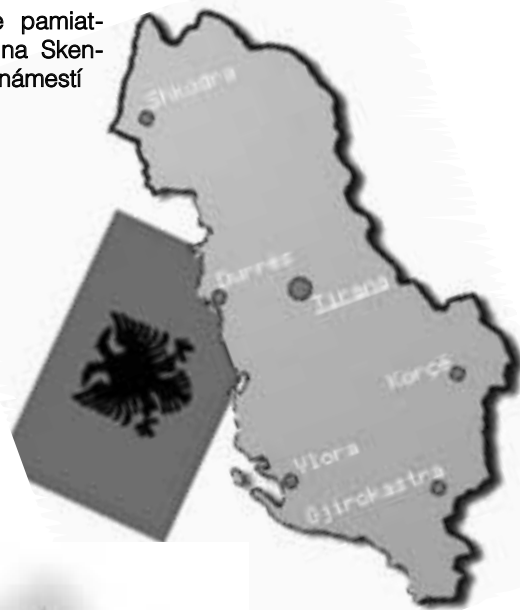
### Nová nádej pre Balkán

Konferencia dopadla výborne. Zatiaľ čo sa v susednom Macedónsku bojovalo, v Tirane veselo debatovali Albánci i Slovania z Chorvátska, Srbska a Moslim z Bosny, o vytvorení pružnejších kontaktov na Balkáne. Aj niektorí novinári sa v čase najkritickejších momentov tohto regiónu zapojili do kampane podnecujúcej národnostnú nenávisť, ich aktivity smerom k integrite a spolupráci sú preto veľkou nádejou pre celý poloostrov. Napriek pozitívnym zmenám však zo strany politikov voči novinárom vo vznikajúcich balkánskych demokraciách ešte stále pretrvávajú totalitárske praktiky. "Keď tak počúvam o ťažkostiach novinárov v týchto krajinách, hovorím si, zlaté Slovensko," povzdychol si profesor Vojtek po jednej z panelových diskusií. Možno práve preto sa oplatilo prísť až do Albánska. Ktovie, aký pocit by sme mali zo Slovenska v Barcelone...

Lucia Kubošová  
foto: Armando Baguca



Najdôležitejšie pamiatky Tirany sú na Skenderbergskom námestí



„Matka Albánska“  
12 m vysoký monument na Cintoríne národných obetí



Globalizácia neobchádza ani Tiranu

<http://www.dimenzie.sk>

# Búrka vo vnútri

Občas sa stane, že sa rozhodneme na chvíľu sa stiahnuť z frekventovaného a naplno nás zamestnávajúceho "pobrežia", a že odídeme do ústrania. Tak ako apoštoli spolu s Ježišom vyplávali na jazeru, aby sa načas vzdiali od ľudí, ktorí ich naplno zamestnávali. A my teda vyplávame na hladinu. Hoci predpovede počasia sú dobré, predsa sa môže stať, že zrazu sa nad nami spustí zúrivá búrka. Nakoľko toto naše vyplávanie na more nie je skutočná cesta, ale len skôr symbolická, vnútorná, potom aj táto búrka, sa odohrá nie navonok, ale v našom vnútri. V symbolickej reči snov je voda symbolom podvedomých častí našej mysle. Hĺbka mora je vyjadrením hĺbky našej mysle.

Vzdialenie sa od ľudí a davu je príjemné. Dokonca je dobré, keď sa občas, na niekoľko dní, vzdialime aj od práce, ktorá je čisto duchovná, alebo dokonca aj od vlastnej rodiny. Je príjemné pomyslieť si, že budeme mať niekoľko dní voľných od tlakov, pracovných povinností, telefonátov, zvončekov pri dverách či svojich pravidelných povinností. Je nádherné odísť na čas do Raja nevinnosti, kde vzduch nie je ešte znečistený, kde sa podáva len neporušené a nekontaminované jedlo a kde je možné konečne sa ponoriť do hlbokého a dlhého spánku.

Lenže, čo sa nestane. Po dvoch či troch dňoch, strávených mimo pobrežia, sa počasie začne dramaticky meniť. Pocit príjemnosti a pokoja zrazu ustúpi, lebo sa takmer z ničoho nič rozpútala búrka. Táto búrka sa nachádza v našom vnútri. Možno, že jej príčinou bol práve hlboký spánok. Hlbšie časti našej mysle, ktoré v bežnom zhone živote nemajú nikdy šance sa vynoriť na svetlo vo svojej plnej kráse, sa náhle vynoria teraz. A keď sa naša hĺbka rozvíri, obyčajne je to vždy ako tornádo.

Čo sú to za veci, ktoré sa v nás začnú krútiť? Nedávno zosnulý kňaz, spisovateľ Henri Nouwen, ktorý sám prežil veľmi hektický život, strávil jedno leto v istom trapistickom kláštore. Boli to pre neho, ako sám hovorí, veľmi provokujúce chvíle. Píše: "Prvá vec, ktorú objavíme, keď sme v samote, je náš nepokoj, tlak angažovať sa, kompulzivita (nutkavosť), vnútorný tlak reagovať a konať rýchlo, túžba urobiť nejakú diery do sveta, a mať vplyv." Snáď poznáme seba samých, akí sme, keď sme zaodetí do rúcha povinností. Lenže odober zo seba svoju užitočnosť a čo ti zostane? Kto vlastne som?

Z môjho vlastného fachu vám môžem povedať jeden príklad: videl som kňazov na duchovných cvičeniach, ktorí neboli schopní niekoľko dní zotrvať v pokoji mimo svojich povinností, lebo stále mali pocit, že treba robiť niečo užitočné. Na začiatku, keď sa na duchovné cvičenia schádzali, každý svorne tvrdil, že ako je dobre byť na chvíľu mimo celého toho ruchu - na pár dní. Že je to tu ako v nebi. Lenže päť minút po skončení duchovných cvičení v tomto nebi nezostala ani noha! Samozrejme často nešlo o to, že by sa všetci títo muži trhali v práci pre Božie kráľovstvo. Niektorí sa netrhali, niektorí sa trhali. No hektický život viedli všetci. A tak u všetkých išlo o jedno: neschopnosť byť na istý čas v pokoji.

Keď opustíme pobrežie zamestnanosti, kde veľmi presne vieme, čo máme robiť, spustíme



plavbu do hĺbky v snahe o nájdenie či pristátie na druhej strane. Druhá strana, to je náš nedostupný život, naše nezodpovedané nádeje, naše nenaplnené schopnosti (potenciál). Rozčerenie vynesie z hĺbky na povrch vlny frustrácií v našej službe, desivý pocit osobnej nedostatočnosti, úbohosť nášho duchovného a modlitebného života. Niekedy tento nepokoj prichádza z náhle prepuknutého pocitu vnútorného zranenia alebo hnevu z toho, že sme boli nepochopení, alebo zle pochopení, z toho, že mnohé naše aktivity a služby ľudia prijímali ako samozrejmosť, ako nás iní zneužívali alebo s nami zaobchádzali nespravodlivo a neférov.

Príbeh o búrke z evanjelia, to je kombinácia víchrice a vetrov... vetra a vody. Nie je toto všetko kombinácia biblických symbolov naznačujúcich Ducha Svätého, keď je v činnosti? V Knihe Genezis vietor vial ponad vody pred tým, než sa z chaosu stalo stvorenie. V Knihe Exodus silný východný vietor spôsobil, že vody Červeného mora sa stiahli a Mojžiš mohol prejsť aj s putujú-

cim ľuďom na jeho druhú stranu, na ceste z otroctva na slobodu. V Jánovom evanjeliu Ježiš hovorí Nikodémovi, že je nutné pre človeka, aby sa znova narodil z vody a Božieho vetra (Ducha Svätého).

Keď sa hĺbky našej mysle začnú víriť a vytvárať búrku, nemusí to byť pre nás nevyhnutne ničím deštruktívnym. Ak sme schopní uveriť, že je to Duch Svätý, ktorý je v nás v činnosti, môžeme zakúsiť nové stvorenie z chaosu, nový exodus (vyslobodenie) z otroctva, novú plnosť života v našom vnútri.

Odpovede na búrku v našom vnútri môžu byť rôzne. Jedna je tá, ktorú použili apoštoli. Je to odpoveď nie príliš veriaca. Hľadáme nejakého iného človeka alebo okolnosť, ktorá by bola zodpovedná za túto búrku v našom vnútri. Svoju vnútornú frustráciu alebo hnev premietneme navonok a zamierime ním na niekoho zo svojho okolia. Tým niekým môže byť dokonca až Boh. Všimnime si obviňujúci tón v zúfalom výkriku, ktorým sa apoštoli obracajú na Ježiša: "Učiteľ, nedbáš o to, že hynieme?" Ježiša nielen že zobudili, ale ho aj obvinili, že sa o nich nestará.

V akom kontraste sú slová, ktoré im adresuje Ježiš a ktoré by mal prežívať každý človek, ak svoj údel prežíva vo viere. Mohli by sme ich parafrázovať asi takto: "More a vietor (vo vnútri), utíšite sa teraz. Budte pokojné. Budte pokojné a vedzte, že ja som Boh. A vy apoštoli verte, že ja som s vami po všetky dni... a noci... až do skončenia sveta."

Ak tieto deštruktívne mocnosti frustrácií, fantázií alebo hnevu ležia na dne oceánu nášho podvedomia, bude lepšie, aby sme sa pred ne vo chvíli, keď sa vynoria, postavili pravdivo a s odvahou, s Božou pomocou, a ak je možné, aj s pomocou rozumného poradcu, zoči-voči.

Pán je tu, sme v bezpečí. Pozri sa, on spí na poduške totálnej dôvery. Duch Boží je tu v bohatej kombinácii vetra a vody. Zotrvaj v búrke a modli sa s ňou. Čo mi Pán hovorí? Kam ma vedie? Do ďalšej fázy stvorenia, do vnútornej slobody, k plnému potenciálu mojich darov...?<sup>1</sup>

Milan Bubák SVD

<sup>1</sup>Tento materiál pochádza z knihy The Good News of Mark's Year od Silvestra O'Flynn, OFMCap.





# Veda nespí - občas prehádza

**Drahí páni,**

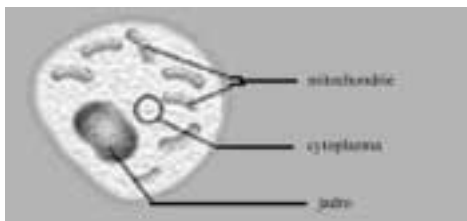
**táto rubrika chce uspokojiť vašu zvedavosť po novinkách vo vede a technike, a hlavne vás oboznámiť s novými technológiami. Študent je tvor zvedavý a tak neraz trpí nedočkavosťou, čo to na nás tie strapaté hlavy z výskumných ústavov vymysleli. Preto vám ponúkame prierez vedeckými novinkami, so skromným komentárom na konci príspevku. Snažil som sa o to, aby to aspoň ako tak súviselo s kresťanským zameraním nášho časopisu. Aj keď, pri lietadlách mi moje chlapčenské srdce nedalo.**

## Pôvod ľudského rodu v Eve

Podľa profesora Bryana Sykesa, popredného svetového genetika, sme všetci potomkami tridsiatich troch dcér pramatky Evy. Stačí vraj vziať chĺpok z líca a hneď môžeš zistiť, ktorá z nich je práve tvojou prababičkou. Profesor Sykes pôvodne začal s extrahovaním a skúmaním DNA z archeologických kostných nálezov, v roku 1994 ho prizvali k prieskumu 5 000 rokov starých zmrznutých pozostatkov muža nájdeného v ľadovci v severnom Taliansku. To ho doviedlo k skúmaniu, ako sa jedinému génu podarí v nezmenenej forme prechádzať celé generácie po materskej línii. Takto sa mu podarilo vystopovať našich genetických predkov. Keď sa pozrieme na gén mitochondrií, zistíme, že je to DNA, ktorú dedíme len po matke. Nachádza sa totiž len vo vajíčku, a nie v spermii. Po zozbieraní niekoľkých tisícok vzoriek DNA dospel Sykes k "siedmim matkám Evy". Aby tieto ženy opäť oživil, dal im mená a zistil, kde a kedy ktorá z nich žila. Najstaršia Uršula žila pred 45 000 rokmi v Grécku, najmladšia Jasmina pochádza z roľníckeho Blízkeho Východu pred 10 000 rokov.

Ak sa pozrieme na DNA svetového obyvateľstva, nájdeme tam 33 približne ekvivalentných skupín. Všetko nakoniec pochádza z mitochondriálnej Evy, ktorá pred 200 000 rokmi žila v Afrike a bola ich spoločným predkom.

Zdá sa, že dnešná veda prišla na to, čo bolo už dávno napísané v Biblii. O Adamovom rebre však historici žiadnu stopu nenašli. Zatiaľ nám teda ostáva na základe knihy Genesis veriť, že predsa sme len my, chlapi, prototypom stvorenia a že až po nás prišiel ďalší dizajnový krajší model Božieho stvorenia, ktorý v sebe dokonca niesol informáciu v podobe DNA o svojom pôvode.



## Prvé geneticky modifikované dieťa sa už narodilo!

Americkí vedci s konečnou platnosťou potvrdili, že prvé geneticky pozmenené ľudské bytosti sú už na svete. Na svete žije takmer tridsať geneticky modifikovaných detí, z toho 15 sa narodilo v rámci jedného experimentálneho programu istého amerického laboratória. Genetická štúdia dvoch jednoročných detí preukázala, že sa v ich génoch nachádza malé množstvo pridaného genetického materiálu, aký nemohli zdediť ani po jednom z rodičov. Tieto gény boli získané od dospelého darcu a do genómu embryí pridané za účelom prekonania neplodnosti ich matky.

Takúto zmenu dedičných vlastností väčšina vedcov považuje za neetickú. V mnohých krajinách je takéto počínanie nelegálne a americká vláda údajne neposkytuje finančné prostriedky na experimenty, v ktorých by mohlo úmyselne, či neúmyselne dôjsť k zmene prirodzeného ľudského genómu. Deti sa narodili z vajíčok, ktoré boli podrobené tzv. ooplazmatickému prenosu. Táto metóda spočíva v odobratí časti obsahu darcovskej bunky a jeho vpichnutí do ženského vajíčka.

U niektorých žien je neplodnosť zapríčinená poruchou mitochondrií. DNA mitochondrií sa v generácii na generáciu dedí vždy po matke. Preto chceli americkí lekári poškodené mitochondrie týchto žien doplniť zdravými mitochondriami získanými od darcu. Po vyšetrení takto narodených detí vedci potvrdili, že následkom použitia tejto metódy sa v bunkách každého dieťaťa nachádzajú mitochondrie - a s nimi i gény - zdedené po dvoch ženách a jednom otcovi.

Zdá sa, že zatiaľ čo väčšina sveta diskutuje o etických otázkach genetickej modifikácie ľudí, niektorí vedci nás predbehli a rovno si túto techniku vyskúšali v praxi.



### **Antigravitačný bojový tanier**

Podľa neoverených informácií pracuje firma Lockheed (jeden z dodávateľov vojenskej leteckej techniky pre armádu USA - z jej produkcie spomeňme aspoň radarom nezachytiteľný F117) na novom stroji, ktorý by mal vyzeráť ako lietajúci tanier. Údajne má byť vybavený antigravitačným pohonom a úplne novým zbraňovým systémom, založeným na časticovom energetickom lúči. Tento lúč likviduje nepriateľské ciele tým, že ich rozkladá na molekulárnej úrovni. Pritom však vôbec nepoškodzuje ľudí, ktorí sú v cieľovej oblasti prítomní. Nové technológie používané vo svetových armádach sa dnes podobajú skôr tomu, čo poznáme z filmov Star Wars. Z vojenského hľadiska je súčasná neznalosť verejnosti ideálna, pretože môže manévry svojich lietadiel vydávať za údajné pozorovanie UFO. Aj keď ide o neoverenú správu, stáva sa už skoro pravidlom, že armáda využíva novú technológiu skryto cca 8 - 15 rokov. Hneď ako začne používať novú generáciu, postupne tu starú odtajuje a predstavuje verejnosti ako novinky. Tým verejnosť stavia do pozície, keď sa vlastne skoro so všetkým zveruje širokým masám a vytvára si tak dobrý imidž v spoločnosti. Takto sa správa asi každá moderná armáda na svete (snáď okrem slovenskej, ktorá musí tajiť len to, že má nedostatok benzínu pre pilotov). Načo sú však zbrane bez reálneho použitia? To sa dá raz začas vyriešiť nejakým lokálnym konfliktom, kde v rámci obrany "mieru a stability" majú vyspelé armády možnosť odskúšať najnovšiu techniku v praxi (napr. Kosovo či Perzský záliv). Pri Púštnej búrke sa nám prakticky po prvýkrát odhalili F-117A.

Počas vojny v Juhoslávii boli prvýkrát oficiálne použité grafítové a kazetové bomby, novinkou bola i munícia z ochudobneného uránu.

Drahý čitateľ, ak náhodu za krásnej teplej noci zbadáš na oblohe blikajúce UFO, neutekaj vítať mimozemšťanov, ale radšej sa pozornejšie pozri, či tam nesvieti aj logo USAF (US Air Force). Ak áno, tak máš šťastie, lebo americkí osloboditelia zrejme čoskoro vytiahnu z lietadla zbraň, po ktorej použití ostaneš živý a zdravý, akurát všetky zbrane od teba poodskakujú.



### **NASA pripravuje nadzvukové vesmírne lietadlo X-43A**

Predstavte si nový druh vzdušno-vesmírneho stroja, schopného vyvinúť rýchlosť sedemnásobne vyššiu, než rýchlosť zvuku, využívajúceho vzdušný prúdový motor novej generácie. Pôjde o prvý prípad, kedy stroj lietajúci nadzvukovou (hypersonickou) rýchlosťou - čo je viac, ako päťnásobok rýchlosti zvuku - poháňa motor dýchajúci vzduch, a nie motor raketový. Lietadlo letiace rýchlosťou Mach 5 sa bude na úrovni hladiny mora pohybovať rýchlosťou okolo 1,6 km za sekundu, alebo 5 760 km/h - oveľa rýchlejšie, než akékoľvek iné prúdové lietadlo. Na rozdiel od motora raketového, ktorý si nosí vlastnú zásobu kyslíka na spaľovanie, tzv. "scramjet" - využíva kyslík atmosférický, vďaka čomu má lietadlo nižšiu hmotnosť. Ušetrené kilogramy tak môže premeniť na náklad. Rozpätie krídel tohto vodíkového lietadla je niečo vyše 1,5 metra, pričom celá meria 3,6 m a váži 1 300 kg.

Nová technológia taktiež umožní tradičnejšie - vzdušnej technike bližšie - ovládanie. Do vesmírneho letectva po prvý raz prináša horizontálny štart, jednoduchšie pristávanie a servis, a teda aj nižšie náklady na prevádzku a údržbu, a menšie prestávky medzi jednotlivými letmi.

Rovnako, ako jeho porovnateľne pomalší bratranec - náporový motor, má aj scramjet jednoduchý tvar bez pohyblivých častí. Napriek tomu pri nadzvukových rýchlostiach dochádza v motore k spaľovaniu. Namiesto rotujúceho kompresora vháňa do motora vzduch samotná rýchlosť lietadla a aerodynamický tvar. Tam sa k nemu pridáva palivo, zvyčajne je to vodík, a spaľovaním vyprodukované horúce plyny expandujú a vytlačujú z výfuku vzduch, ktorý ho ženie vpred. V prípade typu X-43 sa takto môže dosiahnuť rýchlosť Mach 10.

Ja len na záver dodám, že toto nové lietadlo už na začiatku júna absolvovalo prvý test, ktorý však dopadol neúspešne. No NASA sa určite len tak nevzdá. Ktovie, kedy bude na bratislavskom letisku svietiť aj destinácia Mesiac alebo Mars...

podľa internetu spracoval  
-Jožo-



## Kto sú Katarínkovia alebo prečo sa sv. Katarína usmieva

Kedysi dávno, ba možno už aj pradávno žil v horách zvaných Malé Karpaty jeden pastier. Každý deň vyhánal svoje ovečky na pašu a každý deň ich zháňal späť do košiara. Žil chudobne, no ne reptal, jeho srdce bolo čisté a úprimné. O jeho živote viedli v nebi podrobný záznam a jedného dňa sa rozhodli potešiť tohoto dobrého človeka. Tak poslali na zem svätú Katarínu. Svätá Katarína zostúpila z neba a dovolila zrieť pastierovi svoju vznešenosť. Z veľkej vďaky vytesal do skaly jaskynku - kaplnku.

Keďže v týchto končinách mnoho chudobných, ale dobrých a pilných ľudí žilo, nebeská vrchnosť poslala svätú Katarínu späť, tentokrát k oráčovi Jánovi Mancovi. Neskôr sa pri jaskynke rozhodol pustovníčiť istý mladík z bohatej rodiny menom Ján Apponyi. Jeho túžba po chudobnom čistom živote bola taká silná, že násilné odvláčenie domov mu spôsobilo smrť. Horko zaplakali jeho rodičia prehorko.

Nuž veru mocné miesto ukrývajú tieto hory. Sám gróf Erdödy rozhodol sa podpísať zakladaciu listinu pre kláštor františkánov, a tak započal cirkevné dejiny tohoto miesta. Kláštor tento mnoho toho preskákaval, vlastne on pevne stál, zatiaľ čo sa v ňom prehánali stavovskí povstalci, Turci i cisárski vojaci, a dokonca i vraždou chladnokrvnou poškrvnený bol (nože si slovenčinári naši spomeňte na naháčskeho farára Juraja Fándlyho, ktorému existencia kláštora pôsobila rozhorčenie, o čom napísal i onú Dúvernú zmluvu...).

Svätá Katarína sa opäť počnula zjavovať  
šesť

liet nazad, tentoraz mladíkovi istému MATFYZ študujúcemu, v podobe myšlienok na tábory dobrodružné - družiny bojové, ktoré by kláštor počas dní letných pred barbarmi pohanskými, vojakmi cisárskymi či zubáľmi času neúprosnými chránili. Tak sa Katarínka už opäť pýši svojimi mníchmi, ktorí si pokorne na štrnásť dní oblečú habit a spolu so svojimi bratmi a sestrami žijú o práci a zábave v dobách dávno minulých - stredovekých. Tento rád Katarínkov - záchrancov kláštora - tolerantný ku všetkým vierovyznaniam je. Dokonca mnísi títo i vo zväzku manželskom žiť môžu (takže i život v spoločenstve si tu vyskúšate a druhá celoživotného spoznať môžete..., ak si ho so sebou privediete). A svätá Katarína sa tíško usmieva...

Usmieva sa i na sesterský rád Katarínky v horách Oravy zvaný Dubova Colonorum, ktorý svoju minulosť nemenej bohatú má. Kto by teda rady rádov našich rozšíriť túžil, nech hneď písmo i s obálkou ofranokovanou do mesta Bratislavy šikuje a do družiny bojovej (Katarínka: 1. družina 6. - 19. júla, 2. družina 18. - 31. júla, 3. družina 30. júla - 12. augusta, 4. družina 11. - 24. augusta, Dubová: 1. družina 18. - 31. júla, 2. družina 30. júla - 12. augusta) nech sa hotuje.

*dobry duch Katarínky*

KATARÍNKA: Šándorova 8,  
821 03 Bratislava,  
tel. 07-49264344,  
www.katarinka.sk  
DUBOVA COLONORUM:  
Róbert Čaprnda, Šustekova 11,  
851 04 Bratislava,  
tel. 07-62318477,  
www.dubova.sk



# Pozvánka na prázdniny (aj divadelné)

**Nie každý má prázdniny, divadelníci ich však majú, a preto vám tentoraz v rubrike divadlo prinášame prehľad rôznorodých akcií... Cez prázdniny posluži viac, ako recenzie či rozhovory o tom, čo sa (možno) bude diať či hrať v septembri... Takže užite si!**

**EXTRA TIP!!!**

Námestovo, Amfiteáter pri Oravskej priehrade

**VERÍM PANE 2001**

18. - 22. 7. 2001

Hudba

Program:

18. 7.: Eva Henychová, Adriel, April Quintet

19. 7.: KO3+X, Osa, Nynot, Another

Dimension, Jerichove trúby, Braňo Letko

20. 7.: Antónia, All In One, Kéfas, Boanerges, Heaven's Shore

21. 7.: Fredáci, Hrozen, Céčko, Effatha, Mária Podhradská, Sába, Lekra, The

Lord's Band, Timothy

22. 7.: Južania, Ježi, Jocara, O päť 12,

Mimicry, Sféra, Credo, Rišo Čanaky

20. - 22. 7. muzikál Sen o ruži

Extra: tvorivé dielne, duchovné obnovy, športové aktivity

**EXTRA TIP!!!**

Močenok

**GORAZDOV MOČENOK**

9. ročník celonárodného festivalu kresťanského divadla

23. - 29. 7. 2001

Divadlo

Extra: workshopy pod tým najlepším (Božím a odborným) vedením, veľa známych tvárí a výborná atmosféra...

Modrý Kameň, Vinica, Veľký Krtíš

**OSLAVY VÍNNEHO MOKU**

25. 7. - 27. 7. 2001

Folklór

Lučenec, Veľký Krtíš, Radzovce

**NOVOHRADSKÝ FOLKLÓRNY FESTIVAL**

25. 7. - 29. 7. 2001

Folklór

**EXTRA TIP!!!**

Tatranská Lomnica, Športcamp

**CAMPFEST 2001**

10. - 12. 8. 2001

Hudba

Extra: Open-air total festival a tréning pre mládežnícku evanjelizáciu

Trnava

**DOBROLAND**

22. 8. - 2. 9. 2001

e-mail.: dko\_tirnavia@mail.eurotel.sk

dobrofest@dobrofest.sk

Hudba

Extra: Festival pomenovaný podľa Johna Dopytera. Dobro neznamená len opak pojmu zlo, ale aj názov hudobného nástroja - známej americkej rezofonickej gitary.

Pripravila -zm-



### Tvoje chodníky

Tvoje chodníky  
sú neviditeľné  
a krehkých trochu bolia  
Nechcú kráčať  
sami  
keď sú tu plné polia  
Nieko mi dnes  
z radosti urobil nevädzu  
Sklonil hlavu a napil sa  
z mláky  
On už je taký  
Nieko  
je pri mne  
A začal liečiť  
neúprimné

*Anna Kočibalová*

### Šplhanie

Šplháme sa načas  
Šplháme naraz  
Šplháme za úspechom  
Šplháme pred výsmechom  
Šplháme pre uznanie  
Šplháme pre šplhanie

Šplhajme k Bohu  
po lane omylov  
Šplhajme odhodlane  
s dôverou

*Dušan Kubica*

Slničnica je môj život  
lupeň  
k  
lupeňu  
semiačko  
k  
semiačku  
Láska moja,  
prečo nesvietiš?  
Nemám sa za kým otáčať

*Júlia Osamelá*

**Vlak života (Train de vie)**

**réžia: Radu MIHAILEANU, Francúzsko, Belgicko, Holandsko, 1998, 103 min., [www.paramountclassics.com/train](http://www.paramountclassics.com/train)**

Holokaust je pomerne častým námetom filmovou v poslednom období, najmä preto, že sa na tejto téme dá "vyryžovať" mnoho ocenení. Najmä v USA je "politicky korektné" pristupovať k tejto téme s pátosom a vážnou úctou (Schindlerov zoznam). V Európe však došlo v roku 1998 k prielomu. Vznikli tu dva filmy veľmi netradičného žánru - komédie. Roberto Benigni vo svojom filme *Život je krásny* je komický najmä v prvej polovici, zatiaľ čo v druhej upadá do klasickeho klíše "uslzenej" drámy. Zato Francúz rumunského pôvodu Radu Mihaileanu natočil čistokrvnú bláznivú komédiu, podľa najlepších tradícií americkej grotesky bratov Marxových či francúzskych komédií Luisa de Funesa, či Pierra Richarda. Mihaileanu má oproti Benignimu jednu nepopierateľnú výhodu - je Žid, a jeho rodičia prežili koncentrák. K novému pohľadu na šoa ho podnietil práve Schindlerov zoznam. Po jeho zhliadnutí Mihaileanu skonštatoval, že takéhoto pietneho a uplakaného pohľadu už bolo dosť. A keď mu v Paríži ktosi porozprával historiku o tom, ako sa skupina Židov pokúsila ujsť fingovaným vlakovým transportom, neváhal a v roku 1996 napísal scenár. A stavte sa, že neuhádnete, komu ho spolu s ponukou na stvárnenie hlavnej úlohy dedinského blázna Šloma poslal! Robertovi Benignimu! Ten si scenár so záujmom preštudoval a ponuku s vďakou odmietol. A o dva roky sa opäť stretli, keď sa obaja uchádzali o zaradenie svojich komédií o holokauste do programu prestížneho filmového festivalu v Cannes. Riaditeľ festivalu uprednostil *Život je krásny* a ten tu svojím víťazstvom začal dobýjať svet. Zatiaľ čo Benigni preberal v LA Oscarov, *Vlak života* bodoval na festivaloch menšieho významu a na nezávislých filmových prehliadkach, kde získaval najmä divácke ceny. Ako málo chýbalo a mohlo to byť celé naopak... Našťastie vďaka Projektu 100 dorazil *Vlak života*, síce s trojročným meškaním, ale predsa len, na naše plátna filmových klubov a art kín, aby sa aj náš divák mohol presvedčiť o stokrát potvrdenej pravde, že kto dostal Oscara, ešte vôbec nemusí byť najlepší. Tak ako nimi nie sú ani obyvatelia malej židovskej osady, kdesi vo východnej Európe. Keď miestny blázon Šlomo prinesie desivú správu, že Nemci začali odvážať Židov, rozhodnú sa odísť do Palestíny. Ako? Vlakom! Časť z nich sa preoblečie za nacistov a budú predstierať transport. Nastáva horúčkovitá fáza príprav, treba zohnať peniaze, vozne, rušeň, rušňovodiča, uniformy a vybrať "nacistov". A všetko maximálne nenápadne. Cestu spestrujú partizáni pokúšajúci sa vyhodiť vlak do vzduchu, zakladanie komunistických buniek v jednotlivých vozňoch, či kóšer hostina so skutočnými gestapákmi. Korunou je zbratanie a veľmi tesné "zblíženie" medzi Židmi a ďalšou, Hitlerom veľmi neoblíbenou, etnickou skupinou, unikajúcou v podobnom fingovanom transporte. Film je plný skvelého židovského humoru, a schopnosti smiať sa nad sebou aj keď je zle. Režisérův humor nie je ironický, či zosmiešňujúci, ale naopak, aj napriek rôznym chybičkám a charakterovým nedostatkom každej jednotlivéj postavy je láskavý, taký (akoby sme u nás povedali) Kukučínovský. A skutočným skvostom je záverečný záber filmu: kamera plynule prejde z nehybného detailu na polodetail a divák zrazu pochopí, o čom celý film naozaj bol. Medzi hereckými predstaviteľmi nenajdeme žiadne hviezdy, čo vôbec nevádi, veď hrdinom je tu kolektív. V hlavných úlohách hrajú Francúzi, menšie úlohy a komparz Rumuni (film sa nakrúcal v Rumunsku). Výborná je hudba, ktorá prechádza zo židovskej až k výbušnej balkánskej. Žiaden div, veď jej autorom je Goran Bregovic, dvorný skladateľ Emira Kusturicu. Napriek tomu, že Projekt 100 skončil, bude Asociácia slovenských filmových klubov uvádzať ešte tento film v našich filmových kluboch. Takže neváhajte, takú skvelú komédiu už tak ľahko nevidíte.

**Billy Elliot**

**réžia: Stephen DALDRY, hrajú: Jamie Bell, Gary Lewis, Julie Walters, GB, 2000, 111 min., [www.billyelliott.com](http://www.billyelliott.com)**

Je rok 1984 a na severovýchode Anglicka zúri banický štrajk. Vdovec Jackie Elliot a jeho starší syn Tony (odborový predák) nechodia už niekoľko týždňov do práce, mladší Bill chodí do školy, stará sa o sklerotickú babičku a chodí boxovať do miestnej telocvične. Lenže 11-ročného Billyho box vôbec nebaví. V jedno popoludnie, keď sa po skončení boxerskej hodiny trochu zdrží v telocvični, sa mu naskytne nevidaný pohľad na krídľ dievčat v bielych krinólinách s piškótami na nohách, ako pod vedením pani Wilkinsonovej skúšajú prvé baletné figúry. Billy, ktorý doma pri tajnom počúvaní bratových platní, mení svoju posteľ na trampolínu, kde trénuje svoje nekoordinované baletné "kreácie", okamžite vie, že toto je pre neho to pravé. A pollibru, ktorú dostáva týždenne od otca na box, začne dávať pani Wilkinsonovej za účasť na jej hodinách. Tvrdí chlapi doma však nemajú pre tanečník vášň najmladšieho žiadne pochopenie, čo prináša mnoho humorných situácií, lebo Billy má pod svojou neposlušnou ryšavou šticou rovnako tvrdú hlavu ako jeho otec a brat. Má však talent a tak sa pred nim otvára šanca študovať na Kráľovskej baletnej akadémii. Aj keď sa zdá, že Billy snívá svoj sen na nesprávnom mieste a v nesprávnom čase, nakoniec zvíťazí. Skúsený britský divadelný režisér Stephen Daldry natočil svoj filmový debut tak úspešne, že sa mu okrem troch Oscarových nominácií (aj za réžiu) ušlo nespočet ocenení po celom svete. Malý (na americké pomery) filmík z Európy, opäť ukázal, v čom spočíva umenie kinematografie: kvalitný príbeh, v ktorom nechýba cit ani humor, výborná hudba (to najlepšie z glamrocku 80. rokov - T-rex, The Clash,...) a najmä skvelé výkony hercov. Julie Waltersová bola za úlohu pani Wilkinsonovej nominovaná na Oscara, Gery Lewis je skvelý ako Billyho otec, ale hviezdou je najmä 13-ročný Jamie Bell v hlavnej úlohe Billyho. Konkurzami prešlo viac ako 2 000 chlapcov, ale nikto nevyhovel predstavám scenáristov a režiséra. Ale potom prišiel Jamie a bolo rozhodnuté. Hoci nemal žiadne hercké skúsenosti, jeho výraz, vystupovanie a najmä tanečné schopnosti ho priam predurčili do úlohy Billyho. Vynikajúci a maximálne presvedčivý výkon v úlohe chalana tvrdohlavo, neobratne, ale s obrovským zápalom bojujúceho o svoju šancu je bezpochyby najlepším "mužským" hereckým výkonom uplynulého roka. Rusel Crowe môže so svojím gladiátorským Oscarom len tíško zavidiť. Ak sa Billy Elliot objaví vo vašich kinách, neváhajte, po prázdninách sa budete musieť uspokojiť len s videokazetou.



<http://www.dimenzie.sk>

**Alessandro Pronzato:**

### NEPOHODNÉ EVANJELIÁ

Čitatelia, ktorí čítajú duchovnú literatúru už desaťročia, určite s radosťou zaregistrovali na knižných pultoch nové vydanie knihy, ktorá vyšla po prvýkrát v Ústave sv. Cyrila a Metoda v Ríme a bola duchovnou potravou kresťanov na Slovensku ešte v časoch tvrdej totality: Nepohodlné evanjeliá.

V dobe, keď si mnohí evanjeli- um prisladzujú "vanilkou", ako

sa píše v úvode talianskeho vydania, je dôležité oprášiť evanjeliové paradoxy a vrátiť mu ostrosť, rozjasniť jeho svetlo a soli nášho svedectva dodať čerstvú chuť. Autor tvrdo naráža na tendencie súčasných kresťanov (pričom súčasnosťou vtedy boli 70. a 80. roky - a spomínané tendencie odvtedy ešte zosilneli alebo sa zmenili na závažnejšie) nechať si evanjeliom "narušiť spánok", prispôbiť si jeho náročné požiadavky a zostať priemerným. Vybral si texty, ktoré v sebe obsahujú nejaký ten trník, ktorý sa nám zachováva do päty a radi by sme ho obrúsili, aby nás netlačil.

Vravíme si: Toto Ježiš predsa nemohol myslieť vážne...

Pronzato nás nenecháva na pochybách, že to vážne myslí, a naopak - niektoré evanjeliové požiadavky tak skonkretizuje, aby sme ani náhodou neopomenuli nejakú situáciu, ku ktorej sa môžu vzťahovať. Nie je v pozícii nemilosrdného sudcu - veď sám odhaľuje aj výnimočnú "schopnosť" človeka: veľmi presne odhalí prehrešky proti evanjeliu najmä v správaní druhých ľudí.

Najväčšiu službu nám autor robí, keď mieri na ne jeden z našich zlých sklonov, ktorý dokonca dokážeme považovať za svoje pozitívum. Príťažlivosť tejto knihy biblických úvah vidím v jej výnimočnej zviazanosti s každodenným životom, so situáciami morálneho rozhodovania, ktoré musíme denne absolvovať. Autor vykresľuje, ako sa zvyčajne "priemerný hriešnik", spokojný sám so sebou, zachová, a odkrýva krok za krokom koreň zla, ktoré sú v našich skutkoch skryté alebo prifarbené farbou nevinnosti. A tak sa hlavnými postavami jeho dramatických príbehov nestáva Zachej, márnratný syn, žena pri studni, rozsievateľ, Judáš, ale naša polovičatosť, formalizmus, malichernosť, žiarlivosť, neprajníctvo, pohotovosť súdiť alebo neschopnosť preniesť svoje dobré predsavzatia do praxe.

Otvoria sa nám oči a zbadáme:

čo sme urobili z Vianoc (*Pokazený Betlehem*), ako znechtievame voči násiliu (*Je človek gorila s puškou?*), prečo sa bránime byť ako deti (*Nespoliehajte sa na šedivé vlasy*),

že podmienky na vstup do chrámu nemožno obmedziť na vonkajšok, za ktorý skryjeme vnútornú prázdnotu, a aká nemilá Bohu je spravodlivosť bez lásky a dištancovanie sa od pozemských vecí, ktoré treba riešiť (*Vstupné bez zľavy*), ako sa nevieme tešiť z Božích zásahov, pokiaľ nás niečo stoja (*Dvetisíc sviň na váhe*),

ako sa porovnávame a nedoprajeme iným rovnaký "denár", lebo svoje zásluhy vidíme väčšie (*Závisťivé oko*), aké sú často naše pravé dôvody, aby sme súdili iných (*Remeslo, ktoré nepozná krízu*),



ako dokážeme márnratných synov zaťažovať podmienkami návratu, ktoré im Otec vôbec nekladie, pričom my sme zostali doma len zo strachu pred peklom (*Márnratný syn mimo nebezpečenstvo*).

Nepohodlné evanjeliá sa dobre čítajú, aj keď cítim, že Pronzato sa často dotýka najslabších miest nášho praktického kresťanstva. Svojou priamotou, nezvyčajnými metaforami a paralelami dosahuje, že človek uvidí svoju polovičatosť v plnej nádhre. Neznechucuje nás, naopak: jeho presné zásahy a pravdivé odhalenia vzbudzujú v človeku nové predsavzatia - "Takto to predsa ďalej nemôžem robiť..."

Avšak zostáva na mne, čitateľovi - či odložím knihu a rýchlo na všetko zabudnem, naďalej budem oslabovať a zneškodňovať účinok nepohodlných slov z evanjelií a zostanem, aký som. Alebo si dám narušiť svoju spokojnosť so sebou samým a nechám sa Alessandro Pronzatom inšpirovať...

Mária Vadilová

### Erich Maria Remarque Tiene v raji

Ak si ešte spomínate na strednú školu, na slovenčinu - literatúru a chytá vás hrôza pri prečítaní pojmu "povinné čítanie", tak si spomeňte aj na skutočnosť, že niektorí klasici sa čítať dali a niektorí boli dokonca fantastickí. Nevieť, či môžem zovšeobecňovať, ale u nás si najväčšiu obľubu získal Erich Maria Remarque. Doma nám v knižnici hrdo trónia mnohé jeho diela. Do niektorých sa už zahryzol zub času, čo svedčí o viacgeneračných sympatiách k tomuto autorovi. Ak by ste aj vy chceli svoju zbierku doplniť čímsi neošúchaným, hoci klasickým, máte možnosť. Na pultoch knihkupectiev sa pred pár dňami objavila v reedícii kniha Tiene v raji. Možno ju poznáte.

Tým, ktorí sa na ňu ešte len chystajú, prezradím, že sa nevyvíja Remarqueovmu štýlu. Hlavnou témou je vojna. Tentokrát však autor neopisuje zákopové udalosti. Hlavní hrdinovia prežívajú epizódy svojho života ďaleko od reálnej vojny - v raji. Pre utečencov z fašistického Nemecka je nehom Amerika - krajina slobody. V nej plynie život pokojne ďalej, len novinové titulky pripomínajú, že sa kdesi ďaleko deje čosi strašné. Emigranti majú zmiešané pocity.

Erich Maria Remarque je psychológom. Postavám dáva živý charakter, necháva ich ďalej vyvíjať sa. Na povrch vystupujú spomienky, výčitky svedoma. Domov je ďaleko a možno, že už ani nie je. Snaha začleniť sa do normálneho spoločenského života narúša sústavný strach z polície a imigračnej kontroly. Naoko úspešný pokojný život pomaly bledne, stráca sa, zostávajú z neho len tieň. Tiene v raji. Prečítajte si to. Stojí to za to.

- evka -

## VEČER TROJKLAVÍRNY ALEBO TO TU EŠTE NEBOLO...

30. máj 2001, Koncertné štúdio Slovenského rozhlasu,  
Bratislava

Predposledný májový večer sa v Bratislave niesol v znamení čohosi výnimočného. Zažiť jazzový koncert už síce nie je až takou zvláštnosťou, ale tentokrát o priazeň fanúšikov súperili podujatia rovno dve. Prvým, bola exhibícia holandskej (neodvážim sa napísať jazzovej) saxofonistky Candy Dulfer v PKO a o niečo menším, propagáciou skromnejším, benefičný klavírny večer v Slovenskom rozhlasu, názvom parafrázujúci komédiu slávneho anglického dramatika. Výber závisel od jednotlivca, stupňa informovanosti a možno aj stavu peňaženky. Avšak tá menšia "polovica" v rozhlase určite nefutovala. Zoskupenie interpretov, aké sa tu núkalo, by sa dalo nazvať reprezentatívne. A to nielen z hľadiska etablovanosti a slávy na slovenskom jazzovom nebi (ak vôbec nejaké máme), ale aj istej univerzálności účinkujúcich. Výber nezakrýval zámer medzižánrovej komunikácie na tej najvyššej úrovni. Mená klaviristu Mikuláša Škutu, kontrabasistu Juraja Grigláka a trubkára Juraja Bartoša sú s najväčšou úctou skloňované rovnako v klasických koncertných sieňach ako na jazzových pódioch. Nestora a špičku nášho (nielen domáceho) jazzu Gaba Jonáša predstavovať netreba, rovnako ako jeho súputníka saxofonistu Dušana Húščavu (tenorsax.). Novým a mladým impulzom bol žilinský saxofonista Radovan Tariška (altsax.). Tretím klaviristom, zároveň spoluscenaristom a režisérom večera bol Pavol Bodnár.

Dramaturgická koncepcia ponúkala tri kolá, v každom päť kompozícií, vždy s iným lídrom a finálne jam session. Líder mal právo na krištálovočistý a širokonosný zvuk krídla Steinway, sekundant sa snažil zo zvukovo trocha tmavšieho a menej výrazného Petroffu dostať to najlepšie a tretím, nie celkom pravým, ale zvukovo dosť verným "klavírom" bol syntetizátor GEM-PRO. Ako prvý sa do boja pustil Pavol Bodnár. V úvodnej sólovej skladbe Confirmation od Charlieho Parkera sa zložilo, ale bez zlievajúcich sa polyrytmických štruktúr, predstavil ako polyfonik schopný čerpať z odkazu starých majstrov. V jeho vlastných kompozíciách, južansky ladenéj Have A Good Time In Puerto Rico a Three Roses For Martina, sa k nemu postupne pridávali kontrabas a tenorsaxofón. Prvé oživenie sa dostavilo pri predposlednej skladbe, klasike Colea Portera What Is This Thing Called Love, keď sa k Paľovi pridala Gabo Jonáš. Priniesol úžasné osvieženie a do hudby vstúpil element života a hravosti, aj napriek zložitej spleti rytmických fráz, ktorú predstavovali dva klavíry.

Druhé kolo otvoril sólovo Gabo Jonáš svojimi kompozíciami Viola's Story a I Don't Know. V ďalšej, Song For Sandra, sa prvýkrát výraznejšie predstavil Radovan Tariška. Zaujal veľmi kultivovaným a príjemným tónom altsaxofónu a aj napriek občasnému podľahnutiu zbytočnej virtuozy bol jeho výkon obdivuhod-

ný. Vynikajúci bol duet s Mikulášom Škutom, v ktorom slávna rozprávková melódia Someday My Prince Will Come bola niekoľkokrát rozkúskovaná a prešla mnohými obmenami a variáciami. Prvý vrchol koncertu prišiel s Caravanom Dukea Ellingtona, keď sa druhýkrát na javisku stretli všetci zúčastnení. V zaujímavom riešených aranžmánoch si dychové nástroje navzájom preberali témy, čo bolo kontrastované využívaním klavíra ako silne rytmického, miestami až bicieho nástroja.

Po prestávke sa na rad dostal najmladší z celej trojice hlavných účastníkov, večne oscilujúci medzi starou hudbou, hudbou 20. storočia a jazzom, Mikuláš Škuta. Rovnako ako jeho predchodcovia sa predstavil dvoma vlastnými kompozíciami, Noname a svojou nielen na Slovensku preslávenou témou Zabudnutá Bossa Nova. Zastretú atmosféru bossa novy svojim výrazom, citlivým a presným frázovaním vytváral Juraj Bartoš. S tónmi krídlovky a jej koloritom sa pohrával s úžasnou ľahkosťou a miestami už nezáležalo na tónoch, ale len na farbe. Spoločný záver v tematicky veľmi náročnej kompozícii Five Billa Evansa bol ukážkovou ansámblovou súhrou, ktorú ešte k ďalšiemu vrcholu dovedol jam session na bluesovú dvanástku Centerpiece. V spoločných záverečných skladbách sa najlepšie porovnávala individualita troch hlavných predstaviteľov a ich najcharakteristickejšia poloha. Prístup ku klavíru bol u Pavla Bodnára akademickejší (v dobrom slova zmysle) a v detailoch viac odôvodniteľný, Gabriel Jonáš vnášal hravo energické, až živelné inšpirácie, ktoré sa transformovali aj na jeho spoluhráčov. Na hre Mikuláša Škutu a na jeho myšlienkovomotivickej práci bolo najviac cítiť univerzálnosť a vzájomné prelínanie a absorbovanie hudby 20. storočia.

Na začiatku spomínaná zvláštnosť a výnimočnosť sa tiahla celým koncertom. K veľmi zaujímavému dramaturgickému nápadu sa pridali vynikajúci hudobníci a celé to svojou uvoľnenosťou a spontánnosťou pozdvihli. Konferencier večera fundovane, ale pritom s humorom osobitne predstavil každú kompozíciu. Medzi jednotlivými blokmi vnášal príjemné odľahčenie, ktoré uvoľňovalo napätie trojhodinovej hutnosti hudby.

Cestou z koncertu som sa zo zvedavosti zastavil v PKO. Ohlušila ma sila decibelov (nie však hudba) a tak v snahe nekaziť si vydarený večer som bol po chvíli nútený odísť. Bol som presvedčený, že dnes večer som si z bratislavskej ponuky vybral správne...

Peter Motyčka



Večer sedemklavírny  
autor: Lubomír Kotrha



## Ftipsy

Aký je rozdiel medzi vrabcom a slávikom?  
Vrabec študoval diaľkovo.

Aká je absolútne štylová nemocnica?  
Taká, kde si aj bacily pred infikovaním umyjú ruky.

Čo je absolútny zubársky zázrak?  
Keď pri vrtaní zuba vytryskne ropa.

Pýta sa učiteľka v škole:  
"Kto z vás pozná naozajstných hrdinov? Kto po-  
vie aspoň jedno meno, dostane čokoládu."  
Prihlási sa Jurko:  
"Generál Štefánik."  
"Dobre, Jurko, čokoláda je tvoja."  
Jurko sa vráti na miesto, vytiahne spod lavice  
obrázok a hovorí:  
"Prepáč, Pikachu, ale obchod je obchod."

Dvaja policajti pozerajú v televízii futbal a stav je  
0 : 0. Jeden odíde na WC a keď sa vráti, pýta  
sa, aký je stav.  
"3 : 0," odpovedá mu kolega.  
"A to už ako, za takú malú chvíľu..."  
"No vieš, prvý strelil Németh, a tie dva nejaký  
Replay."

Kozmonaut letí vesmírom, pozrie von oknom a  
vidí ženu na metle.

"Vy ste posledná bosorka?"  
"Nie, ja som upratovačka z Černobyľu."

Policajti kontrolujú doklady. Zistia, že sú všetky  
v poriadku, tak sa už vodiča len spýtajú, čo to ve-  
zie na streche.

"Vodné lyže," odpovedá šofér. Keď odíde, policajť  
sa pýta kolegu:

"Ty si už videl jazero dolu kopcom?"

"Nie, také neexistuje."

"Tak potom sú to bežky."

Škót so svojím papagájom prechádza cez hrani-  
cu. Colník: "Ale clo sa neplatí iba pre vypchaté  
zvieratá..." Škót sa hlboko zamyslí...  
Papagáj: „NEROB HLÚPOSTI A ZAPLAŤ!!!!“

Papagáj hrozne nadával. Pán ho za trest zavrie  
do mrazničky. Po piatich minútach ho vyberie.  
Trasúci sa papagáj mu zdeseným hlasom ho-  
vorí: „Jjja užžž bbbudem ppppoppooslušný, pp-  
prisahám! - Ale čo vám preboha urobilo to  
kura?“

Znenie tajničky z minulého čísla: **Dobrá rada, hotová pomoc.** Cenu vyhráva: Dominika Juhásová, L.Mikuláš.

SLOVEN- SKÉ PRÍSLOVIE	Francúzsky fyzik 17. stor.	Okaté ženy	3. ČASŤ TAJNIČKY	Bodavý hmyz	Menší azijský dravec	Pomôcky: Alas, epi, Alain, Papin	Kriči	Nad. zhora /lek./	Značka céru	N D	Ker s červenými plodmi	Meno Olympie	5. ČASŤ TAJNIČKY
Poskytnutie podpory						2. ČASŤ TAJNIČKY				Kočiar Pokladnica /hovor./			
Nejaká						Piekla na povrchu Talianska rieka							
Značka pascála			Avalisti Dielik						Španielsky spisovateľ Lyžiarska vetrovka				
Obyvatel Indie				Vysoké karty 4. ČASŤ TAJNIČKY			Približne Lovkyňa perál					Zlúčenina zlata s kovem	Majúca slanú chuť
Váhuvo, nerozhodne /prisl./							Ananás /česky/ Štátna pokladnica						
N D	Nemecký fyzik	Prvá žena Firmná skratka				Meno Emanuela Latinský pozdrav				All Kridlo /odb./			
Metropola Nórska					Papagáj Rímska štvorka							Staro- egyptský boh slnka Kým	
Teplá								Francúzsky skladateľ					
Prírodná sila				Dôveruj				1. ČASŤ TAJNIČKY					



Spoločenstvo KeKaKo a komunita Ján Krstiteľ organizujú toto leto v Bratislave kurz **Pavol**

Je zameraný na kerygmatickú evanjelizáciu a je pre všetkých, ktorí chcú ohlasovať Ježiša Krista.

Drahý brat, drahá sestra, chceš sa pridať?

Kedy: 3. - 12. augusta 2001

Kde: UPC-Univerzitné pastoračné centrum,  
Staré Grunty 36  
Mlynská dolina  
Bratislava 4



10. - 12. august 2001  
Športcamp, Tatranská Lomnica

#### PROGRAM

**Piatok:** (registrácia začína od 9.00):

Another Dimension - Bosk - Carepenter's Tools (USA)  
El Roi - Richard Čanaky - Far from Luke (USA)  
Klauni (SRN) - Mimicry - Nynot  
Sean Clancy band (New Zeland) - SOB - Tretí deň  
Vždy a všade - Yzop - Young Continentals

**Sobota:**

MEGAfunBALL show  
April quintet - Bezefšeho (ČR) - Carpenter's Tools (USA)  
Crédo - Jozef Harničár - Heaven's Shore (GB)  
Hrozen (Čr) - Klauni (SRN) - Lamačské chvály a Braňo Letko  
Lightmare (SRN) - Minor Prophets (Dánsko)  
Mária Podhradská - Priatelia - Richard a hostia  
Timothy - Tretí deň - Voice of Christ (Švédsko)

**Nedeľa:**

Tretí deň - Timothy  
Okrem koncertov gospelových skupín vystúpia so svojimi príspevkami viacerí spikeri.  
V areáli budú prebiehať aj súťaže v tradičných a netradičných športoch  
VIAC INFO:  
campfest@nextra.sk  
www.campfest.sk

## VŠ Infoservis

### Banská Bystrica:

- v utorok o 18.00 a v nedeľu a prikázaný sviatok o 19.30 - vysokoškolská sv. omša v katedrálnej kostole.

### Bratislava:

- pondelok 20.00 - sv. omša v jezuitskom kostole (P. Ladislav Csontos SJ)  
- stretnutie podľa fakúlt (info na VŠ sv. omši)  
- nedeľa o 8.00, 10.00 a 22.00, utorok - piatok o 21.30 - sv. omše v UPC (Univerzitné pastoračné centrum), pred sv. omšou spovedanie  
- štvrtok 19.19 - sv. omša pre mladých z internátu EU - Horský park (a nie len pre nich), kostol na Kalvárii

### Košice:

- pondelok 19.00 - sv. omša v seminárnej kostole  
- streda 19.00 - hosť v spoločenskej sále SKK na Alžbetinej 14  
- pondelok-piatok od 18.00 - 22.30 - čajovňa v UPC  
- nepravidelné sv. omše a spovedanie na internátoch  
- stretnutie po internátoch

### Nitra:

- pondelok, utorok 20.30 - sv. omša na internáte na Drážovskej ceste  
- utorok 18.00 - mládežnícka svätá omša v kostole u piaristov, po nej adorácia  
- streda 18.30 - sv. omša v kostole u františkánov, 18.30 (2x mesačne) škola modlitby na Kalvárii  
- štvrtok 19.30 - študentská sv. omša v kostolíku sv. Michala na vršku; Klokočina  
- na univerzite pôsobí Klub katolíckej mládeže FONS - ktorý organizuje spoločné modlitby každý večer o 21.00: Internát Mladost - izba 517b, Pribina - 28VB, AB 615

### Trnava:

- každý druhý pondelok 19:30 - filmový klub UPC  
- streda 19:30- mládežnícka sv. omša  
- sobota - celodenná duchovná obnova  
- mesačné -ICE (palacinkovica, pexesovica)  
- prednášky, besedy...  
- spoveď, duchovný rozhovor - v určenom čase na univerzite, pred sv. omšou alebo v dohodnutom čase  
- stretnutie na internátoch

### Zvolen:

- sv. omša v stredu o 17.30 v kaplnke na Zámku  
- pondelok o 19.45: prednášky na rôzne témy v jedálni ŠD L. Štúra  
- utorok o 20.00: príprava na sviatosti  
- štvrtok 20.00 - 22.00: spoveď alebo osobný rozhovor v CUP  
- piatok o 20.00: kultúrny piatok

### Žilina:

- utorok 18.30 - sv. omša u saleziánov  
- 2. sobota v mesiaci - duchovná obnova  
- v piatok 19.30 - 22.30 - spoločná adorácia  
- pondelok - štvrtok, sobota - stretnutie UPC Žilina:  
- pondelok, streda 19.00 - sv. omša  
- utorok - sv. omša v angličtine  
- streda 20.00 - otvorené stretnutie  
- štvrtok 19.00 - adorácia  
- denne 8.00 - 22.00 - čajovňa  
- spoveď a osobný rozhovor s kňazom  
- nácvik spevu: po, st 18.00, št 18.30  
- nauky na prijatie sviatostí